

Выступление Президента — Верховного Главнокомандующего Вооруженными Силами Казахстана на военном параде в честь 80-летия Великой Победы

Стр. 2

Президент Касым-Жомарт Токаев принял участие в церемонии вручения государственных наград, высших воинских и специальных званий, классных чинов

“Hedefimiz ithalatı düşürerek, enerji faturamızı hafifletmek ve Türkiye’yi ihracatçı bir ülke yapmaktır”

4. Sayfa

AHISKA

9 Mayıs 2025
SAYI 18 (1034)
KURUCUSU
ZİYATDIN KASSANOV

KAZAKISTAN CUMHURİYETİ AHISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ULUSLARARASI YAYINI

ALMATI’DA ANLAMLI BİR MEVLÜT: AHISKALI TÜRKLERDEN VEFA VE DUA

9.Sayfa

С ВЕЛИКОЙ ПОБЕДОЙ - 80 ЛЕТ!

Стр. 6-8,10-11

НИКТО НЕ ЗАБЫТ И НИЧТО НЕ ЗАБЫТО!

АТЫ АҢЫЗҒА АЙНАЛҒАН ҰЛЫ ЖЕҢІСКЕ 80 ЖЫЛ

7-бет

ӨМІРБАЯН

Ахмедов Нуржан Амиранович 22 наурыз 1984 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Ордабасы ауданы Темірлан ауылында дүниеге келген. Ұлты азербайжан, ана тілі — азербайжан тілі, сонымен қатар орыс, қазақ, өзбек, түрік және ағылшын тілдерінде еркін сөйлейді.

5-бет

www.ahiska-gazeta.com

KAZAKISTAN AHISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ULUSLARARASI YAYINI
ҚАЗАҚСТАН «АХЫСКА» ТҮРІК ЭТНОМӨДЕНІ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАСЫЛЫМЫ
МЕЖДУНАРОДНОЕ ИЗДАНИЕ ТУРЕЦКОГО ЭТНОКУЛЬТУРНОГО ЦЕНТРА «АХЫСКА» В КАЗАХСТАНЕ

ahiska60@mail.ru

9 Mayıs 2025
9 Мамыр 2025 ж.

Sayı 18
№ 18

AHISKA GAZETESİ
«АХЫСКА» ГАЗЕТІ

AHISKA

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА — ВЕРХОВНОГО ГЛАВНОКОМАНДУЮЩЕГО ВООРУЖЕННЫМИ СИЛАМИ КАЗАХСТАНА НА ВОЕННОМ ПАРАДЕ В ЧЕСТЬ 80-ЛЕТИЯ ВЕЛИКОЙ ПОБЕДЫ

Уважаемые соотечественники! Солдаты и офицеры! Глубокоуважаемые ветераны!

Поздравляю вас с 80-летием Великой Победы! Этот праздник стал символом высокого боевого духа наших воинов.

Мы чествуем подвиги наших предков, героически защищавших родную землю, и чтим светлую память павших в боях за Отчизну. Мы также отдаем дань уважения солдатам, которые в мирное время стерегут покой страны.

Великая Отечественная война стала тяжелейшим испытанием для всего человечества, в том числе и Казахстана. Те грозные дни показали, что война несет лишь горе и утраты, а мир — это бесценное богатство.

Великая Победа стала неотъемлемой частью истории нашей страны и важнейшим уроком для всего мира. Это истина, о которой мы всегда должны помнить.

Отрадно, что сегодня среди нас находятся уважаемые ветераны, сумевшие выстоять в этой страшной войне. Дорогие ветераны, выражаю вам глубочайшую благодарность от имени всех соотечественников!

Героизм воинов-фронтовиков навечно останется в нашей памяти, а их беззаветная любовь к Родине и самоотверженность всегда будут служить примером для потомков.

Имена и подвиги ветеранов Великой Отечественной войны никогда не будут забыты!

Низкий поклон вам!

Наш народ внес огромный вклад в Великую Победу. В годы Великой Отечественной войны на фронт были призваны свыше миллиона двухсот тысяч казахстанцев, половина из них героически погибли, отдав свои жизни за светлое и безопасное будущее следующих поколений соотечественников.

Ратные подвиги наших земляков стали ярким свидетельством храбрости и мужества казахского народа.

Свыше 500 казахстанцев были удостоены звания Героя Советского Союза. Таглат Бигельдинов, Сергей Луганский, Сағадат Нурмағамбетов, Иван Панфилов, Бауыржан Момышұлы, Нұркен Абдіров, Малик Габдуллин, Сабыр Рахимов, Маншук Маметова, Алия Молдағұлова, Рахимжан Кошкарбаев, Хиуаз Доспанова и многие другие славы воины оставили неугасимый след в истории.

Пример самоотверженности и стойкости продемонстрировали в годы войны наши труженики тыла. Из Казахстана на фронт было направлено полторы тысячи вагонов одежды и продуктов питания.

В республику были перебазированы и построены сотни предприятий, которые в кратчайшие сроки наладили производство военной продукции.

На заводах и фабриках казахстанцы изготавливали оружие и боеприпасы, шли обмундирование. Девять из десяти пуль были отлиты из казахстанского свинца.

Чествовать Великую Победу — это, прежде всего, свято чтить память о наших героях. Подрастающее поколение должно знать об их боевых и трудовых подвигах.

Мы с особым вниманием подошли к 80-летию Победы. Во всех регионах проводятся тысячи масштабных мероприятий. Принято решение назвать

УРА!

около 500 улиц по всей стране именами воинов-казахстанцев.

В нашей стране пройдет шествие «Батырларға тағзым» («Поклонимся героям»), посвященное казахстанским фронтовикам. Потомки участников самой кровопролитной в истории человечества войны пронесут по улицам их портреты.

Сегодня, когда в глобальную политику проникли бациллы агрессии и ненависти, крайне важно донести до всех граждан нашего государства всю правду о войне. Без истины невозможно познать цену мира. Недопустимо искажение исторической правды о войне и значении Великой Победы.

В эпоху глобальной нестабильности ключевой задачей для Казахстана является защита национальных интересов. Наша внешняя политика направлена на обеспечение этой цели.

Казахи — мирный, и в то же время храбрый и решительный народ, который твердо следует принципу «Жаным — арымның садағасы» («Честь дороже жизни»).

Героические традиции казахского народа передаются от отца к сыну на протяжении веков. Наши легендарные батыры во времена Золотой Орды и Казахского ханства спасли бескрайние земли Великой степи для будущих поколений. Сегодня их потомки зорко стоят на страже безопасности Казахстана.

Наша доблестная армия — оплот Независимости страны. Казахстанские воины стойко защищают территориальную целостность государства, спокойствие и мирную жизнь граждан.

Вооруженные Силы Казахстана вносят вклад в поддержание международного мира и стабильности. Наши воины успешно участвуют в миротворческих миссиях Организации Объединенных Наций. Это свидетельствует о высоком доверии мирового сообщества к казахстанской армии.

Повышение обороноспособности страны — наша приоритетная задача. Мы взяли решительный курс на модернизацию Вооруженных Сил и укрепление потенциала армии. Парламент принял соответствующий Закон.

Государство всегда будет поддерживать военнослужащих, сотрудников специальных органов и подразделений гражданской защиты.

Сила нашей армии — в высоком моральном духе личного состава, железной дисциплине и порядке. Ваша безупречная служба — главный фактор безопасности страны и спокойствия граждан.

Как прогрессивная нация мы должны неукоснительно следовать Закону и Порядку. Каждый должен быть достойным и ответственным гражданином страны.

Уважаемые участники парада!

Защита Родины — высокая честь и огромная ответственность. Это священный долг каждого гражданина.

Вместе мы построим Справедливый, Сильный, Безопасный и Чистый Казахстан.

Пусть наш труд увенчается успехом! Пусть крепнет дух нации, а наша государственность будет вечной!

Пусть гордо реет наш небесно-голубой стяг!

Уважаемые соотечественники!

Поздравляю всех граждан Республики Казахстан с 80-летием Великой Победы!

www.ahiska-gazeta.com

KAZAKISTAN AHISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ULUSLARARASI YAYINI
ҚАЗАҚСТАН «АХЫСКА» ТҮРІК ЭТНОМӨДЕНІ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАСЫЛЫМЫ
МЕЖДУНАРОДНОЕ ИЗДАНИЕ ТУРЕЦКОГО ЭТНОКУЛЬТУРНОГО ЦЕНТРА «АХЫСКА» В КАЗАХСТАНЕ

ahiska60@mail.ru

Президент Касым-Жомарт Токаев принял участие в церемонии вручения государственных наград, высших воинских и специальных званий, классных чинов

Президент — Верховный главнокомандующий Вооруженными силами Касым-Жомарт Токаев в своем выступлении на торжественном собрании поздравил офицеров и солдат с Днем защитника Отечества.

— Храбрость всегда была отличительной чертой казахского народа. Наши отважные предки силой оружия и величием духа защищали бескрайние земли Великой степи. Не зря говорят, что в героях воплощаются лучшие качества народа. Действительно, традиции воинской славы передавались из поколения в поколение, от отца к сыну. В этом году мы отмечаем 80-летие Великой Победы. Несомненно, самая кровопролитная война в

Этот шаг продемонстрировал высокий уровень доверия международного сообщества к нашей армии. Казахстан — мирное государство, поддерживающее дружественные отношения со всеми странами. Мы убеждены в том, что все спорные вопросы должны решаться исключительно на основе политического диалога. Мы неизменно придерживаемся данной позиции, о чем я не раз заявлял. Но это не значит, что мы должны самоуспокаиваться. Наша армия должна быть готова к выполнению своих задач в любой момент, — подчеркнул он.

По словам Президента, государство уделяет особое внимание укреплению потенциала Вооруженных сил.

— Наши войска оснащаются передовым вооружением и техникой. Развивается оборонно-промышленный комплекс. Возводятся новые гар-

истории человечества стала тяжелейшим испытанием для всех народов. Свыше 1,2 миллиона наших земляков ушли на фронт, более половины из них не вернулись с полей сражений. Трудники тыла все свои силы и энергию отдавали во имя общего дела. Таким образом, казахстанцы внесли неоценимый вклад в Победу. Этот праздник мужества не только демонстрирует, насколько бесценны мирная жизнь, единство и солидарность, но и служит важным уроком для подрастающего поколения, — сказал Глава государства.

Касым-Жомарт Токаев назвал сотрудников силовых структур достойными преемниками доблестных предков.

— Вооруженные силы надежно защищают независимость, мир и территориальную целостность страны. Правоохранительные структуры поддерживают законность и порядок, а специальные органы обеспечивают национальную безопасность. Непугли труд спасателей направлен на сохранение жизни и здоровья наших граждан в чрезвычайных ситуациях. В прошлом году Казахстан впервые развернул самостоятельный контингент в составе миротворческой миссии Организации Объединенных Наций.

низоны, военные городки и заставы. Постоянно повышается слаженность и боевая выучка солдат. Свидетельством отличной подготовки наших бойцов являются призовые места на специализированных международных состязаниях. Военнослужащие, сотрудники специальных и правоохранительных структур, органов гражданской защиты имеют широкие социальные гарантии, будут всегда пользоваться безусловной поддержкой государства. Обеспечивать безопасность страны и нерушимость границ, стоять на страже Закона и Порядка — ответственная и благородная миссия. Она требует высококого профессионализма, полной отдачи, непоколебимой верности долгу и присяге. Военнослужащие, спасатели и сотрудники силовых органов должны быть примером верного служения Отечеству для подрастающего поколения и всех граждан нашей страны, — подытожил Глава государства.

В завершение мероприятия Касым-Жомарт Токаев присвоил высшие воинские и специальные звания, классные чины, а также вручил государственные награды военнослужащим, спасателям и сотрудникам силовых структур.

«ӘДІЛЕТТІ ҚАЗАҚСТАН ЖОЛЫНДА: МЕМЛЕКЕТ ПЕН АЗАМАТТЫҢ ЖАҢА ӨЗАРА СЕНІМІ»

Қазақстан бүгінде тарихи маңызы зор жаңа даму кезеңіне аяқ басты. Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың бастамасымен қолға алынған ауқымды саяси, әлеуметтік және экономикалық реформалар «Әділетті Қазақстан» тұжырымдамасының шеңберінде жүзеге асырылып жатыр. Бұл реформалар елдің демократиялық дамуын тереңдетуге, мемлекеттік басқару жүйесінің тиімділігін арттыруға және азаматтардың құқықтарын қорғауға бағытталған.

«ХАЛЫҚ ҮНІНЕ ҚҰЛАҚ АСАТЫН МЕМЛЕКЕТ» — ЖАҢА БАСҚАРУ МӨДЕНИЕТІ

Президент Қасым-Жомарт Тоқаев ұсынған «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» тұжырымдамасы — азаматтардың пікіріне негізделген жаңа басқару моделінің негізі. Бұл бастама билік пен халық арасындағы кері байланысты күшейтіп, мемлекеттік органдардың ашықтығы мен жауапкершілігін арттыруды көздейді. Мемлекет өз саясатын жүргізуде халықтың сұраныстары мен ұсыныстарына сүйенуі тиіс. Мұндай тәсіл басқару жүйесіне деген сенімді арттырып, азаматтардың ел дамуындағы рөлін күшейтеді.

ЖАУАПТЫ АЗАМАТ ЖӘНЕ ҚОҒАМ БЕЛСЕНДІЛІГІ

«Адал азамат» тұжырымдамасы да қазіргі реформалардың маңызды бөлігі болып табылады. Бұл идея әрбір қазақстандықтың мемлекет алдындағы жауапкершілігін сезінуіне, қоғамдағы белсенді қатысуына, өз құқықтары мен міндеттерін терең түсінуіне бағытталған. Тек мемлекеттің ғана емес, әрбір азаматтың ел алдындағы рөлі маңызды. Қоғамда әділеттілік пен тұрақтылық тек белсенді және саналы азаматтардың арқасында орнайды.

«ҰЛТТЫҚ ҚОР — БАЛАЛАРҒА» ЖОБАСЫ — ҰРПАҚ ҚАМЫН ОЙЛАҒАН ШЕШІМ

Президенттің бастамасымен жүзеге асырылып жатқан «Ұлттық қор — Балаларға» жобасы — әділеттілік пен болашақ ұрпақ алдындағы жауапкершіліктің нақты көрінісі. 2024 жылдан бастап Қазақстанның әрбір баласының атына Ұлттық қордың инвестициялық кірісінен қаражат жинала бастады. Бұл қаржы баланың көмелетке толған кезінде білім алуына немесе тұрғын үй жағдайын жақсартуға бағытталды. Жоба балалардың әлеуметтік теңдігін қамтамасыз етуге, олардың болашағына сенімділіктен қарауына мүмкіндік береді.

БИЛІК ҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ ЖАҢА МОДЕЛІ: ТЕҢГЕРІМ МЕН ЖАУАПКЕРШІЛІК

Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Күшті Президент — ықпалды Парламент — есеп беретін Үкімет» формуласы қазіргі саяси жүйенің тиімділігін арттыруға бағытталған. Бұл формула билік тармақтары арасында нақты теңгерімді орнатып, олардың өзара әрекеттесуін жаңа деңгейге шығарады. Президент стратегиялық бағытты айқындаса, Парламент оны заңнамалық тұрғыда қолдауы тиіс, ал Үкімет бұл шешімдерді сапалы әрі уақтылы орындауға жауапты. Бұл құрылым ашықтықты, есеп берушілікті және халық алдындағы адалдықты қамтамасыз етуге арналған.

ҚОРЫТЫНДЫ

«Әділетті Қазақстан» идеясын жүзеге асыру — тек мемлекеттік органдардың ғана емес, әрбір азаматтың да ортақ міндеті. Жаңа реформалар қоғам мен мемлекет арасындағы сенімді нығайтып, азаматтардың белсенді өмірлік ұстанымын қалыптастыруға бағытталған. Әркім өз орнында әділдік пен жауапкершілік қағидаттарын ұстанса, Қазақстан шын мәнінде әділетті, дамыған және өркеніетті елге айналады.

Бұл жолда әрқайсымыздың үніміз маңызды.

Ахмет АТАК

“HEDEFİMİZ İTHALATı DÜŞÜREREK, ENERJİ FATURAMIZI HAFİFLETMEK VE TÜRKİYE’Yİ İHRACATÇI BİR ÜLKE YAPMAKTIR”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2024 Yılı Yenilenebilir Enerji Yatırımları Toplu Açılış Töreni’nde yaptığı konuşmada, “Hedefimiz ithalatı düşürerek enerji faturamızı hafifletmek, nihai olarak da Türkiye’yi kaynakta ve teknolojiye net ihracatçı bir ülke yapmaktır. Ülkemizin geniş yenilenebilir enerji potansiyelinin daha fazla kullanılması ve yenilenebilir kaynaklı elektrik üretiminin mümkün olan en üst seviyeye ulaştırılması enerji stratejimizin temel unsurlarını teşkil ediyor” dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi’nde düzenlenen 2024 Yılı Yenilenebilir Enerji Yatırımları Toplu Açılış Töreni’ne katılarak bir konuşma yaptı.

Konuşmasına katılımcıları selamlayarak başlayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, programa vesile olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar ve ekibine teşekkür etti.

Geçen hafta, yurt içinden ve yurt dışından seçkin isimlerin katılımıyla düzenlenen İstanbul Doğal Kaynaklar Zirvesi’ne iştirak ettiklerini anımsatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, «Enerji dönüşümü, madencilik, arz güvenliği, kritik mineraller, hidrokarbonlar gibi hepsi birbirinden önemli başlıklarda Türkiye’nin potansiyelini bir kez daha değerlendirme fırsatı bulduk. Ülkemizin enerji alanında farklı bir ivme yakaladığı herkes tarafından ifade edildi» diye konuştu.

Türkiye’nin enerjide adeta kendisiyle yarış hâlinde olduğunu, bugün de son yıllarda atılım yapılan yenilenebilir enerji alanında hizmete alınan projelerin toplu açılış törenini gerçekleştirdiklerini söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, törenin ve bugün resmen hizmete sunulan yatırımların ülke, millet ve enerji sektörü için hayırlı olmasını diledi.

“ENERJİNİN, TÜM DEVLETLERİN EN ÖNEMLİ MESELELERİ ARASINA GİRDİĞİ BİR ÇAĞDA YAŞIYORUZ”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu önemli yatırımları ülkeye kazandıran firmaları, kurumları ve Bakanlığın tebrik ederek, sözlerini şöyle sürdürdü: «Enerjinin, özellikle de enerji arz güvenliğinin büyük küçük demeden, tüm devletlerin en önemli meseleleri arasına girdiği bir çağda yaşıyoruz. Dünyamız büyüyor, ekonomiler gelişiyor. Buna bağlı olarak enerji talebi de hızla artıyor. Bilhassa gelişmekte olan ekonomiler hem geçmişi telafi etmek hem de belli bir kalkınma düzeyine ulaşabilmek için dünya ortalamasının da üzerinde büyüme oranları kaydediyor. Bu tabiatta da hissedilmektedir. Enerji ihtiyacının her gün arttığı bir tabloda zaten küresel ısınma

tehdiidiyle karşı karşıya olan doğal çevreye yeni riskler eklenmektedir.

Şu ikilemle giderek daha fazla muhatap oluyoruz. Bir taraftan hayatımızı devam ettirmek için daha fazla enerji kullanırken diğer taraftan hayatımızı sürdürdüğümüz çevreyi tahrip ediyoruz. Tabii bir de buna küresel risklerin ve yaşam alanlarına yönelik tehlikeleri ilave ettiğimizde nasıl karmaşık bir sorunla yüzleştikimiz, daha net görülecektir. Uluslararası kuruluşların tamamı ekonomik büyüme ve teknolojiye birlikte enerji ihtiyacımızın da katlanarak artacağını söylüyor. Enerji kullanımına paralel olarak enerji sarfiyatından doğan sera gazlarının dünyamıza verdiği zarar da istikrarlı bir şekilde büyüyor. Bu temel gerçeklerin bize anlattığı şudur, enerji talebimiz hızla yükselirken hidro-

dünyanın birçok bölgesinde tırmanan gerilimleri, enerji yarışından bağımsız okuyamayız. Bir damla petrolü oluk oluk akan insan kanından daha değerli gören zihniyet hiç değişmedi, hiçbir zaman değişmeyecek. Bunlar kendi rahatları, kendi güvenlikleri, kendi gelecekleri için mazlumların kanlarından beslenmeye devam edecekler. Burada şunun altını bir kez daha çizmek istiyorum. Biz enerji meselesini bir rekabet unsuru olarak değil çıkarların uzlaşacağı, herkesin fayda sağlayacağı bir işbirliği vesilesi olarak görüyoruz.

Hep söylediğim gibi sötmürmeye değil beraberce kazanmaya talibiz. Hangi coğrafyada enerji hamlemiz varsa özünde işte böyle bir hassasiyet vardır. İnşallah bu hakkaniyetli ve adaletli tavrımızı her ne pahasına olursa olsun her şart altında mu-

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2053 net sıfır emisyon hedefine ulaşmak için, yenilenebilir enerjinin, en önemli sac ayaklarından birini oluşturduğunu söyledi.

Türkiye’nin hâlihazırda yenilenebilir kurulu gücü bakımından Avrupa’da beşinci, dünyada 11’inci sırada yer aldığını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları kaydetti: «Enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi, mevcut teknolojilerin verimliliğinin artırılması ve yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesi, özellikle de buna yönelik politika ile stratejilerin uygulanmasına büyük önem veriyoruz. 2025 yılı mart ayı itibarıyla kurulu gücümüz 118 bin 185 megavata ulaştı. Bunun yüzde 60’ı yenilenebilir kaynaklardan oluşuyor. 2005 yılında hiç olmayan güneş enerjisi kurulu gücümüz bugün 21 bin 833 megavata ulaştı. Bu büyük başarı, yıllardır büyük bir kararlılıkla sürdürdüğümüz planlama ve yatırım stratejilerimizin bir ürünüdür. 2035 yılına kadar güneş ve rüzgâr kurulu gücümüzü 120 bin megavata çıkarmayı hedefliyoruz. Bu amaçla yaklaşık 80 milyar dolarlık yatırım yapacağız.»

«50 BİN KİŞİYE İSTİHDAM İMKANI SAĞLANDI»

Cumhurbaşkanı Erdoğan, yeşil enerji hedeflerine ulaşmak için yeşil iletim altyapısının kurulduğunu aktararak, «2035 yılı itibarıyla 5 bin megavatlık deniz üstü rüzgâr kapasitesi oluşturmayı hedefliyoruz. Şu rakamlar da son derece çarpıcıdır. Projeksiyonlar ülkemizin yıllık en az 180 milyar kilovatsaat hidroelektrik, 140 bin megavat rüzgâr enerji santrali, 53 bin megavat yüzer güneş enerjisi santrali, 4 bin 500 megavat gücünde jeotermal enerji üretim tesisi potansiyeline sahip olduğunu gösteriyor. Bu potansiyelimizi kuvveden file çıkarmak için her yolu deniyoruz» diye konuştu.

Yenilenebilir enerji kaynaklarını destekleme mekanizması YEKDEM ile yatırımların yanında olduklarını vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları paylaştı: «Hem yenilenebilir enerji yatırımlarını hem de bu yatırımlarda kullanılan ekipmanın ülkemizde üretimini teşvik ediyoruz. 2014 yılında sektörde sadece 27 imalatçı varken, bugün 500 imalatçımız var. Bu sayede ana ekipman imalatçıları ve alt tedarikçilerle birlikte 50 bin kişiye istihdam imkanı sağlandı. Güneş santrallerinde kullanılan aksamalarda yüzde 75, rüzgâr santrallerinde ise kule, kanat ve jeneratörde yüzde 70’in üzerinde yerlilik oranına ulaştık. İnşallah çok daha iyi seviyeleri yakalayacağız.»

“ESERLERİMİZLE, YATIRIMLARIMIZLA, PROJELERİMİZLE KONUŞUYORUZ»

Cumhurbaşkanı Erdoğan, yatırımcıların karşı karşıya olduğu sıkıntılara asla göz ardı etmediklerinin altını çizerek, şöyle devam etti: «Özellikle 48 ayı bulan izin süreçlerini 18 aya düşürmek istiyoruz. Rüzgâr ve güneş enerjisi izin süreçleri ile

karbon başta olmak üzere temel enerji kaynaklarımızı erimekte yine aynı süreçte dünyamız kirlenmektedir.»

«ARZ GÜVENLİĞİ, KAYNAK ÇEŞİTLİLİĞİ MİLLİ GÜVENLİĞE DAİR KONULAR OLARAK GÖRÜLMEMEYE BAŞLANDI»

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ekonomik bakımdan gelişmiş devletler dâhil dünyadaki tüm ülkelerin, enerji politikalarını bu tabloya göre planladığına ve adımlarını buna göre attığına dikkati çekerek, «Enerji kaynaklarına erişimle ilgili rekabet kuzurken, enerji arz güvenliğini garanti etmeye yönelik çabalar yoğunlaşıyor. Fosil yakıtlar noktasında avantajlı konumda olan ülkeler bile rezervlerinin çok uzak olmayan bir tarihte biteceğini bilerek hareket ediyor» dedi.

«Arz güvenliği, enerji diplomasisi, kaynak çeşitliliği, sadece teknik meseleler değil, doğrudan milli güvenliğe dair konular olarak görülmeye başlanmıştır» ifadesini kullanan Cumhurbaşkanı Erdoğan, «Enerji arz güvenliğinin sağlanması hemen her devlet için bir beka meselesi hâline dönüşmüştür. Geçtiğimiz günlerde Avrupa’nın kimi yerlerinde yaşanan kesintiler enerjinin hayatımızda tekbabil ettiği vazgeçilmez yerli bir kez daha göstermiştir» diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, gelecekte enerji kaynakları üzerindeki rekabetin daha da sertleşip, daha yıkıcı bir hâl alacağını vurgulayarak, şunları kaydetti: «Son yıllarda patlak veren krizlerin hepsinde enerji, belirleyici role sahipti. Afrika’da Asya’ya, Orta Doğu’da Latin Amerika’ya

hafaza edeceğiz. Ülkemizi başarıdan başarıya koşturduğumuz alanların en başında enerji sektörü geliyor. Nükleer enerjiden hidroelektrığe, rüzgârdan jeotermale, güneş enerjisinden petrol ve doğal gazla kadar her alanda ciddi yatırımlar yaptık. Karadeniz ve Gabar’daki keşiflerimizde makûs tarihimizi değiştirdik. Akkuyu Nükleer Güç Santrali Projesim ile ülkemizi farklı bir lige yükselttik. Ayrıca Türkiye’yi enerji koridorlarının keşiştiği bir merkeze dönüştürdük. Son 23 yılda nereden nereye geldiğimizin en yakın şahidi sizlersiniz. İster muvafık ister muhalif olsun elini vicdanına koyan herkes Türkiye’nin enerji alanında büyük bir sıçramayı yaptığını zaten kabul ediyor.»

“HEDEFİMİZ, ENERJİ İTHALATINI DÜŞÜRMEK”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, bazı temel verileri paylaşmakta fayda gördüğünü belirterek, 20 yılda ülkenin enerji ihtiyacının üç katına çıktığını bildirdi. Elektrik talebinin 2035’e kadar en az yüzde 50 oranında artacağını öngördüklerine işaret eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, şu ifadeleri kullandı: «Enerji arzımızda ithal kaynaklara ait pay şu an yüzde 70 düzeyinde. Her yıl değişmekle birlikte 60 ila 100 milyar dolar civarında enerji kaynaklı bir ithalat faturamız var. Hedefimiz bu ithalatı düşürerek, enerji faturamızı hafifletmek nihai olarak da Türkiye’yi kaynakta ve teknolojiye net ihracatçı bir ülke yapmaktır. Ülkemizin geniş yenilenebilir enerji potansiyelinin daha fazla kullanılması ve yenilenebilir kaynaklı elektrik üretimini mümkün olan en üst seviyeye ulaştırılması stratejimizin temel unsurlarını teşkil ediyor.»

ӨМІРБАЯН

Ахмедов Нуржан Амирханович 22 наурыз 1984 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Ордабасы ауданы Темірлан ауылында дүниеге келген. Ұлты азербайжан, ана тілі – азербайжан тілі, сонымен қатар орыс, қазақ, өзбек, түрік және ағылшын тілдерінде еркін сөйлейді.

1991 жылы Нуржан Бадам атындағы №5 орта мектептің 1 сыныбына барды, ал 1998 жылы С. Сейфуллин атындағы орта мектепке ауысып, 11 сыныпты тәмамдады. 2001-2003 жылдары Нуржан Шымкент қаласындағы Б. Момышұлы атындағы ІІМ-нің заң колледжінің курсанты болды.

2004 жылы Нуржан М. Сапарбаев атындағы Гуманитарлық институттың сырттай бөліміне түсіп, 2007 жылы сәтті тәмамдады.

Оның еңбек жолы 2003 жылы Атырау қаласындағы қоғамдық тәртіпті қорғау бөліміне уәскелік инспектор ретінде жұмыс істеуден басталды. 2007-2010 жылдары Алматы қаласындағы Бостандық аудандық полиция басқармасының криминалдық полиция бөлімінде қызмет атқарды.

2011 жылдан бастап Нуржан Алматы қаласы, Ақмола, Жамбыл және

Нуржан Гусейнова Эльмира Ниязовнаға, 1992 жылы туған, түрік әйеліне үйленген. Олар үш бала тәрбиелеп отыр: ұлдары Нурислам (2013 жылы туған), Нұрәли (2017 жылы туған) және қызы Амира (2014 жылы туған).

Нуржан – өзінің туған жеріне патриот, бұл тек құқық қорғау саласындағы халықаралық деңгейдегі бірқатар жарияланымдарымен ғана емес, спорттағы бірқатар марапаттарымен де дәлелденген. Оның қоғамдық мәдени іс-шараларға белсенді қатысуы да назардан тыс қалмаған, соның ішінде азербайжан, қазақ және түрік халықтарының мәдени мұраларын насихаттау.

Ахмедов Н.А. қазақ тілін жетік меңгерген, жастарға үлгі боларлық тұлға, қазақ тілін дамытуға бағытталған дебаттар мен конкурстардың бірнеше мәрте жеңімпазы. Мысалы, 2003 жылы Ясауи атындағы университетте өткен дебаттарда бас жүлде алған.

Облыс әкімінің, Полиция департаменттерінің бастықтарынан қазақ тілін дамытқаны үшін жүлделі орындарға ие, сондай-ақ командалық құрамда «Парасатты полицией» республикалық ведомстволық байқаудың жүлдегері болып табылады.

Ахмедов Н.А. кәсіби дайындықпен тұрақты түрде айналысады, Ішкі істер органдарындағы кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделінің

жаңа идеялар, құқықтық практика», «Қазақстан Республикасының Конституциясы — Жаңа Қазақстанның дамуының құқықтық негізі» сияқты бірқатар мақалалар дайындады.

Гір спорты, пневматикалық атыс, жекпе-жек, қоян-қолтық ұрыс бойынша жүлдегер болған Нуржан, отбасында да, жұмыста да дені сау өмір салтын насихаттауда белсенді.

Әкесі үлгісін ұстанып, ұлдары Нұрәли мен Нурислам «Көкушинкай-каратэ» бойынша жүлдегер болса, қызы Амира «Jas Daryn» байқауында «Халықтық би Кинто» номинациясы бойынша жүлдегер атанды.

Ахмедовтар отбасы – түркі халықтарының ынтымағы, белсенді өмірлік ұстанымға ие, моральдық қасиеттер мен патриоттық сезімдерге бай.

Бұл Нұржанның ата-анасы қазақ және азербайжан халықтарының тілдері мен дәстүрлеріне деген сүйіспеншілікті сіңірсе, Нұржанның өзі түрік халқына да балаларына сол дәстүрлерді құрметтеуді үйретуде.

Ахмедовтар отбасы дәстүрлерді құрметтеп, атап айтқанда, түркі халықтарының «Наурыз мейрамын» жарқын атап өтеді. Мереке кезінде барлық үлкендер мен отбасы мүшелері Нұржанның ата-анасының үйіне жиналады, әйелдер қымыз бен наурыз көже құйып жатқанда, ер адамдар аулада спорттық жарыстарға қатысады, жас буын үлде-

Алматы облыстарындағы Полиция департаменттерінде басшылық қызметтер атқарды. 2021-2024 жылдар аралығында Алматы қ. ІІМ Академиясында докторантурада оқыды.

2024 жылдың тамызында Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданы Шелек полиция бөлімінің басшысы болып тағайындалды.

Нуржан – әскери міндетті, үйленген, үш баласы бар. Оның ата-анасы зейнеткер, Алматы қаласында тұрады. Әкесі – Ахмедов Амирхан Умбетович, 1952 жылы туған; анасы – Насипова Наргиз Казимовна, 1962 жылы туған.

барлық үш кезеңінен өтті, бұл бірінші деңгейден үшінші деңгейге дейінгі біліктілікті арттыру сертификаттарымен расталады.

М.Есболатов атындағы ҚР ІІМ академиясының докторанты болған кезде Нуржан «Полицией қызметкерінің қызмет өткерудегі коммуникативтік құзыреттілік пен қарым-қатынас мәдениеті», «Жаңа Қазақстандағы құқықтық мемлекет және азаматтық қоғамды қалыптастыру: теория, практика және даму перспективалары», «Тәуелсіз мемлекет ретінде Қазақстан Республикасының дамуы: қазіргі шындықтар,

рын асық ойнауға үйретсе, үлкендер тоғызқұмалақ ойнайды. Нұржанның отбасында ұрпақтар сабақтастығы сақталып келеді, оның әкесі, ағасы және өзі заңгер мамандығын таңдаған.

Ахмедовтар әулеті — түркі халықтарының бауырлас елдер ретінде бірлігінің жарқын үлгісі. Бұл отбасында бірнеше түркі ұлтының өкілдері бас қосқан, өзара сенім мен қолдау бар, әр халықтың ең жақсы дәстүрлерін сақтау, ұрпақтар сабақтастығы және әрине, махаббат сақталған.

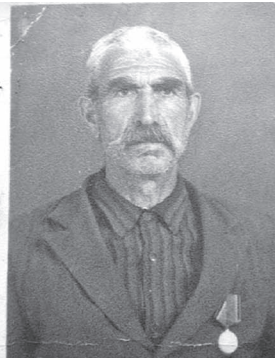
Н.А. АХМЕДОВ

К 80-ЛЕТИЮ ПОБЕДЫ: РАДОСТЬ СО СЛЕЗАМИ НА ГЛАЗАХ

Исмаилов Тамал-рядовой

Азизов Минасип-рядовой

Османов Осман-лейтенант (офицер)

С большой тревогой и огромной ответственностью за судьбу своей Родины встретили весть о нападении фашистской Германии, турки проживающие в южных районах Грузии. Турецкий народ, также как и все другие народы поднялся на защиту Отечества. Призыв, «Всё для фронта, всё для Победы» определял теперь и жизнь населения. Мужчины в первые дни войны оставляли работу в колхозах, шли в военкоматы, готовясь в любой час взять в руки оружие и встать на защиту своей Родины. Пожилые люди, проводившие своих сыновей, также старались применить свои силы, вместе с женщинами, детьми они работали на полях, выращивали хлеб, чтобы помочь тем, кто был на передовой, на горячей линии фронта.

Азизов Мейралы-лейтенант (офицер).

Акифов Азиз-рядовой

Кикнадзе Иса-рядовой

Мужчины в первые дни войны оставляли работу в колхозах, шли в военкоматы, готовясь в любой час взять в руки оружие и встать на защиту своей Родины. Пожилые люди, проводившие сыновей, также старались применить свои силы, вместе с женщинами и детьми они работали на полях, выращивали хлеб, чтобы помочь тем, кто был на передовой, на горячей линии фронта.

Саниев Айдын, Кикнадзе Иса, Ахмедов Авсал, Османовы Фейзулла, Гази и Осман, Таиров Сейфулла, Бадалов Уришан, Исмаилов Або и Тамал, Хейроев Маджид, Абдуллаев Исмаил, Гамидов Авсал, Далаев Тамал, Акифов Азиз, Варшакидзе Расим, Азизовы Мейралы и Минасип, Хурушдов Мамед, Мамедов Риза, Гасанов Мамед, Алиев Осман, Сулейманов Алы, Кобоев Ахмед, Кадыров Лютви, Варзиповы Мутто и Узер, Мацаев Озал, Хелаевы Азиз и Джафар, Забитов Макпис, Нуриев Джабар, Аббасовы Назим и Паша, Беридзе Фадли, Салимов Камал и многие-многие другие воевали на фронтах Великой Отечественной войны.

Вернувшись, долгие годы жили и работали в Меркенском районе. Судьбы у ветеранов разные, но во многом схожие. Родились они в разных горных селах Аспиндзского района Грузинской ССР, воспитывались в разных семьях. Детские и

юношеские годы пройденные в послевоенное время, в период гражданской войны. Первые месяцы Великой Отечественной войны прошли у них одинаково. Сначала были сборные пункты города Гори Грузинской ССР, затем города Куба Азербайджанской ССР и через время Моздок Чечено-Ингушской АССР. Далее направляли на фронт в разные части и полки воюющей с немецко-фашистскими захватчиками регулярной Армии Советского Союза. Помнили они и свои первые бои на фронтах, помнили и отступления, и как с боями освобождали от фашистов города и населённые пункты Советского Союза и порабождённых стран Европы.

Часто в своих беседах ветераны вспоминали тех товарищей, которые пали смертью храбрых, защищая нашу землю от немецко-фашистских захватчиков, свои поражения и радости первых побед. После окончания войны оставшиеся в живых вернулись в Грузию, но, к сожалению, семей своих и родственников на Родине не нашли. Они вместе с другими турецкими семьями были высланы в Среднюю Азию и Казахстан. Затем начались долгие поиски родных, близких и любимых, чтобы соединиться с семьями. Демобилизовавшись из рядов Советской Армии, оставшиеся в живых, они приступили, как и все народы Советского Сою-

за, к строительству новой мирной жизни. Трудились во всех отраслях народного хозяйства. Параллельно обустраивали и свою жизнь, растили детей, внуков. За годы трудовой деятельности были поощрены медалями, наградными знаками, почётными дипломами, благодарностями, благодарственными письмами и ценными подарками руководства и вышестоящих организаций.

Годы идут, летят словно птицы. Уже нет рядом с нами ветеранов, но продолжают жить в наших сердцах их боевые заслуги и совершенные подвиги. Мы всегда будем помнить и чтить тех, кто жил и трудился в суровые годы войны. Кто горел желанием сделать всё зависящее от него для приближения Победы. «Всё для фронта, всё для Победы» - это был железный закон, клятва совершить невозможное, пожертвовать всем ради Победы. Так давайте же склоним перед ними, заслуженными ветеранами войны, свои головы и скажем им спасибо за то, что они жили и трудились ради нашего с вами мирного и счастливого будущего, нашего завтра.

Вечная им Слава!

Айваз ОСМАНОВ,
председатель турецкого этно-
культурного объединения «Ахыска»
Меркенского района

Османов Фейзулла-рядовой

**ПОМНИМ И ГОРДИМСЯ:
СВЕТЛАЯ ПАМЯТЬ
О НЁМ В НАШИХ
СЕРДЦАХ**

Османов Фейзулла Айвазович родился в 1895 году в селе Млашхе-ва Аспиндзского района Грузинской ССР. По национальности он - турок, образование начальное. Его отец - Османова Айваз Османович, мама - Османова Усния Байрамовна. Вся его довоенная жизнь прошла в родном селе Млашхева, где он вместе с родителями и односельчанами обрабатывал землю: сеяли ячмень, пшеницу, кукурузу, табак, сажали фруктовые сады, виноградники, занимались скотоводством, птицеводством.

Здесь же, в 1925 году женился на девушке из своего села Млашхева - Таировой Лала Сафаровне 1900 года рождения. Вместе с супругой вырастили и воспитали пятерых детей: Алладина 1927 года рождения, Магди - 1929 года рождения, Гулсаян - 1933 года рождения, Дурю - 1938 года рождения, Баттала - 1941 года рождения.

В июле 1941 года Османов Фейзулла Айвазович ушел на фронт воевать с немецко-фашистскими захватчиками. В мае 1942 года был ранен, но затем после лечения вернулся на фронт, где вскоре за отличные боевые заслуги и самоотверженные действия при выполнении поставленной боевой задачи был поощрён двухнедельным отпуском с поездкой на Родину. Далее сражался на фронтах ВОВ рядовым хозяйственной роты 317-й стрелковой дивизии. Орденносолец, имеет медали за боевые заслуги, за освобождение городов Бухареста, Будапешта, Праги и другие награды, а также благодарность, лично подписанную И. В. Сталиным. С товарищами, с боями он

АТЫ АҢЫЗҒА АЙНАЛҒАН ҰЛЫ ЖЕҢІСКЕ 80 ЖЫЛ

Адамзат тарихында алты әріппен жазылған Ұлы Жеңістің орны мен мағынасы қашан да биік. Бейбітшілік сүйетін мыңдаған адамдардың мерейін үстем еткен, жанқиярлық ерліктің, ерен еңбектің арқасында қол жеткізген Ұлы Жеңіс ұрпақтан-ұрпаққа мирас болып, еліміздің абыройын асырған оқиға ретінде қала береді.

1941 жылдың 22 маусымында басталып 1945 жылдың 9 мамырында аяқталған соғыс 4 жылға яғни 1418 күн мен түнге созылды. Осы Ұлы Отан Соғысының отты жылдарында ерен ерліктің үлгісін көрсетіп, қан майданның ортасында жүргендер мен шалғайдағы ауылда (тылда) оларды тамақпен, киіммен, дәрі-дәрмекпен, қару —жарақпен әр түрлі техникалармен және басқа да мұқтаж-дықтарын шама-шарқына қарай дер кезінде қамтамасыз етуде маңдай терін төгіп, адал еңбек еткен ардагерлер туралы айтылып және жазылып жатыр. Бұл бар ұрпақтың патриоттық сезімін арттырып, мәртебесін көтермесе кері әсер етпесі сөзсіз. Сондай-ақ Кеңес жауынгерлерінің фашистік Германиямен болған соғыстағы жеңістің басты түйіні неде екендігіне бүгінгі жастардың көзін жеткізу, санасына күйю. Олардың бойындағы патриоттық сезімдерін ояту. Ол көп ұлтты Кеңес халқының жумылған жұдырықтай бір орталыққа бірігуі, бір жеңнен қол, бір жағадан бас шығарып, «Бірі бәрі үшін, бәрі бірі үшін» деген ұранмен, отан үшін, туған жер үшін болған күресінде боған күресінде болғанына көз жеткізу.

Отан үшін от кешіп, келудесін оққа тосқан, тылда да, халық шаруашылығын қалпына келтіруде де жан аямай, жүрегінің жалынын, жігерінің қарымын сарп еткен ардақты ардагерлеріміздің қиын да қызықты ғұмыры, елеулі еңбегі мен ерлігі тарих үшін де, кейінгі ұрпақ үшін де зор өнеге.

Сондықтан бүгінгі менің мақаламның негізгі арқауы Ұлы Отан Соғысының ардагері, ұлағатты ұстаз, қоғам белсендісі Ахысқа Түріктерінің тарихын зерттеушілерінің (тарихи құнды деректер жинау) бірі болған Құрбанов Әтем Оручұлы туралы болғалы отыр.

Әтем Құрбанов 1916 жылы Грузияның Аспиндза ауданы, Ван кеңшарында туылған. 1939 жылы «Долош» педагогикалық техникумын бітіреді. 1939 жылдың қыркүйек-желтоқсан айларында Аспиндза ауданының Панакент ауылындағы жеті

елге қайтып оралмады. 8 азамат Кеңес Одағының батыры атанған. Міне, осынша азамат отан қорғау жолында қайнаған оттың ортасында жүргенде сол кездегі билік басында отырған басшылардың солақай шешімімен бес ауданға шоғырланған бала-шағаны бір түнде жер аударып, Орта Азия мен Қазақстанға көшіріп жібергенін 1946 жылы біліп, ата-анасымен және туған туысқандарымен Қазақстан жерінің Оңтүстік Қазақстан облысына қарасты Сайрам ауданы, Көмеш Бұлақ ауыл кеңесіне қарасты «Ленин жолы» колхозында қауышады.

Құрбанов Әтем ағай әскерден оралғаннан кейін 1946 жылдан бастап 1956 жылға дейін Сайрам ауданындағы Қызыл Октябрь 10 жылдық мектебінде мұғалім болып істейді. 1956 жылдан 1961 жылға дейін Сайрам ауданы Көмеш Бұлақ ауыл кеңесінің төрағасы (председателі) және «Ленин жолы» кохозының бастауыш партия ұйымының хатшысы қызметін атқарады.

1961 жылы Құрбанов Әтем ағайдың отбасы Оңтүстік Қазақстан облысына қарасты Бөген ауданы Қатын Көпір селолық кеңесінің аумағындағы Тельман елді мекеніне көныстанады. Осы жылы Әтем ағай Тельмандағы №29 мектепке (бүгінгі №51) тарих пенінің мұғалімі болып және мектеп директорының тәрбие жұмыстары жөніндегі орынбасары болып 1976 жылға дейін еңбек етеді. 1976 жылы

зейнеткерлікке шыққан соңда тағы 10 жыл қызмет атқарады. Құрбанов Әтем ағайдың осы жылдар аралығында Ұлы Отан Соғысындағы Жеңіске қосқан үлесі, соғыстан кейінгі басшылық қызметі және ұстаздық еткен жылдардағы еңбектері елеусіз қалған жоқ. Ұлы Отан Соғысында көрсеткен ерліктері үшін алған марапаттары бір бөлек, ал еңбек майданына қосқан үлесі үшін Әтем ағайдың ұстаздық еңбегі жоғары бағаланып, Қазақ ССР-і және КСРО оқу ісінің үздігі төсбелгісімен және «Еңбек Ардагері» медалымен марапатталды.

1990 жылдан бастап 1993 жылдан 1946 жылға дейін Әскери Қарулы Күштер қатарында болды. Соның ішінде 3 жыл 10 ай 24 күн соғысқа қатысқан. Соғыс жылдарында екі рет жараланды.

1941-1945 жылдардағы Ұлы Отан Соғысына әрбір ұлт өкілдері қосқан үлесі орасан ерекше екені даусыз. 1944 жылдың қараша айының 14-не дейін Грузияның Оңтүстік батыс бөлігіндегі таулы аймақ етегіне орналасқан бес ауданда 100 мыңға жақын Ахысқа Түріктері тұрған. Осындағы халқының 46 мыңы отан қорғауға аттанған болса, олардың 26 мыңы

сары және Түрік этно-мәдени орталығы құрамында жұмыс жасады. Сондай-ақ Ахысқа Түріктерінің Қазақстан жеріне қалай жер аударылғандығы туралы тарихи тұрғыда құнды деректер жинақтап көпшілікке тарту еткен азаматтардың алғашқысы болды.

Ал енді Ұлы Жеңісті жақындату жолында біздің еліміздің қосқан әлеуметтік-экономикалық үлесі орасан зор болғанын да бүгінгі күні ұмытпағанымыз абзал. Соғыс жылдарында жауға қарсы атылған әрбір 10 оқтың 8-і Шымкент қаласында құйылғанын мақтаныш ете отырып, жылдағы қыз-келіншектердің, жасөспірім балалардың еңселі еңбегін де ерекше құрметпен еске аламыз.

Жеңіс күніне жете алмай бейбітшілік, бостандық үшін майданда мерт болған және одан кейінгі бейбіт жылдарда соғыс жарақатынан көз жұмған ардагерлеріміздің рухын ұлықтау, өткен тарихымызды қадірлеу — баршамыздың азаматтық борышымыз.

Былың жылы Ұлы Жеңістің 80 жылдық мерей тойы қарсаңында осы мерекені көруді нәсіп еткен Қазақстанда 100 ден астам 100 жасаған ардагерлерімізге барынша қамқорлық танытып, қолдау көрсету мақсатында Үкімет жергілікті атқарушы органдар кең ауқымды іс-шараларды жүзеге асыруда. Бейбіт өмір мен ашық аспан сыйлаған аға ұрпаққа ілтибасары болып 1976 жылға дейін абыройлы міндет.

Құрметті ардагерлер, әр қашан да алдыңғы сапта болып, туған жерімізде бейбітшілік пен достықты, татулықты орнатуға үлес қосқан сіздерге бүгінгі ұрпақтар атынан шексіз алғысымызды білдіріп, басмызды иеміз.

Қарттарм жүректерін кеткен дархан, Көтерген тұрмыс жүгін сенің арқан.

Жолыңды жүріп өткен қарасам мен,

Оқиғын келешекте бір-бір дастан.

**КАМАЛОВ Оразбай Назимұлы,
Шымкент қаласы,
Абай ауданы
«Ахысқа» ТЭМО
төрағасы.**

СЛОВО О СОЛДАТЕ, СУДЬЕ, КРУПНОМ УЧЕНОМ, НАСТАВНИКЕ И УЧИТЕЛЕ

Ашитов Заиркан Омарович - доктор юридических наук, профессор, академик Академии естественных наук, заслуженный юрист Казахстана, полковник юстиции, полковник МВД являлся участником Великой Отечественной войны.

После демобилизации из войск Советской Армии Ашитов в первый же послевоенный год поступил в военно-юридическую академию Советской Армии и Военно-морского флота. После окончания академии работал членом военного трибунала министерства государственной безопасности Казахской ССР, членом военных трибуналов Туркестанского и Забайкальского округов, запасным судьей Военной коллегии Верховного суда СССР, председателем военного трибунала Алма-Атинского гарнизона Советской армии Краснознаменного Среднеазиатского военного округа.

Ашитов Заиркан Омарович отмечен правительственными наградами за боевые заслуги, среди которых ордена Красной Звезды и Боевого Красного Знамени, множество медалей: «За боевые заслуги», «За оборону Ленинграда» и другие, государственных наградами за доблестный труд в органах военного трибунала.

Он - первый и единственный из военных юристов СССР, кто сочетая практическую деятельность в органах военного трибунала и научную деятельность, защитил диссертацию на соискание ученой степени кандидата юридических наук, а затем и диссертацию на соискание ученой степени доктора юридических наук. Ашитов Заиркан Омарович опубликовал более 120 научных трудов, в том числе 11 книг, монографии, учебники для студентов вузов, учебных пособий для практических работников суда и военного трибунала.

До конца своей жизни он вел активную педагогическую деятельность, работая профессором на кафедре криминалистики и судебных экспертиз Казахского национального университета им. Аль-Фараби, профессором университета «Кайнар», был членом диссертационных советов по защите диссертаций на соискание ученой степени доктора и кандидата юридических наук в Казахском национальном университете им. Аль-Фараби и в Карагандинской Академии МВД РК им. Б. Бейсенова.

Профессор Ашитов Заиркан Омарович был во время войны командиром минометной батареи, проходил подготовку в алматинском пограничном военном училище. Он рассказывал о том, что к нему во время обучения приезжала мать, несмотря на большое расстояние от места их жительства в Павлодарской области.

Скупое рассказывал о деталях боевых действий: в основу

ном, о последствиях боевых обстрелов со стороны фашистских минометных батарей, отмечал большие потери среди личного состава. После каждой боевой операции оставшуюся в живых часть личного состава минометной батареи, которой он командовал, составляли раненые, которых отправляли в распоряжение Наркомздрава, а убитые — в распоряжение Наркомзема. Остальных солдат в большинстве случаев отправляли в формируемые новые воинские подразделения. Большие потери объяснял Заиркан Омарович тем, что немцы минометные подразделения по своему вооружению зачастую превосходили советские батареи, быстро реагировали на атаки с нашей стороны и наносили значительный урон живой силе и военной технике. Применение «Катюш» на тот момент носило ограниченный характер, и в основном, в наступательных операциях. Запомнился рассказ Заиркан Омаровича о том, как они разделились с сослуживцами известию о Победе над фашистской Германией, не веря тому, что остались в живых.

Говоря о результатах научной деятельности профессора Ашитова, необходимо отметить, что он впервые в 1960 году в своей кандидатской диссертации на тему: «Уголовная ответственность военнослужащего за нарушение порядка пользования и сбережения военного имущества» исследовал вопросы уголовной ответственности за нарушение порядка пользования и сбережения военного имущества военнослужащими, предусмотренных ст.14-15 действовавшего в этот период Закона об уголовной ответственности за воинские преступления. Несмотря на действовавший в тот период тоталитарный режим, на то, что свежи были в сознании установок сталинского времени, связанные с жесткими мерами пресечения любого посягательства на государственную собственность, не говоря уже о военном имуществе, Ашитов уже тогда в своей диссертации призвал быть сдержанными в применении мер уголовной репрессии за указанные деяния.

В частности, одним из положений, выносимых на защиту, являлось предложение признавать уголовно-наказуемым только такую порчу или утрату военного имущества, которая наносит государству значительный материальный ущерб, наносит серьезный вред боеспособности армии и флоту. Выносить подобное положение в то время на защиту, несмотря на имеющееся в диссертации солидное теоретическое обоснование, значило заранее обрекать себя на мощное сопротивление со стороны советских ученых уголовно-правового цикла, так как были свежи в памяти уроки войны и сильны в сознании советских людей требования на всемерное укрепление боеспособности армии и флота.

Поэтому, видимо, работа имела много оппонентов, и Заиркан Омаровичу пришлось приложить немало усилий,

чтобы защитить диссертацию и отстоять данное положение, несмотря на отрицательный отзыв ведущей организации. Своевременной и мощной окзалась и поддержка видных казахстанских ученых, которые выступили в печати по данной работе и поддержали тогда еще молодого талантливого ученого Ашитова З.О. Его предложения сохранились к тому, что он в своей диссертации предвидел и обосновал наметившиеся тенденции, связанные с необходимостью экономики мер уголовной репрессии по некоторым видам воинских преступлений.

целостности предмета, при этом он, удачно сославшись на К. Маркса: «...преступная сущность действия заключается не в посягательстве на лес, как нечто материальное, а в посягательстве на государственный нерв его — на право собственности как таковой». Еще одно важное положение кандидатской диссертации Ашитова, которое не потеряло своей актуальности и в настоящее время, заключается в том, что он теоретически обосновывает различие преступления и проступка, приходя к выводу о том, что преступление и проступок - качественно различные понятия.

АШИТОВ ЗАИРКАН ОМАРОВИЧ

Немаловажное значение имели и положения, направленные на необходимость дифференциации преступлений по степени социальной опасности, в частности, в работе впервые отстаивалась позиция необходимости дифференцированного подхода к преступлениям, посягающим, с одной стороны, при утере или порче обмундирования и снаряжения, и с другой стороны, вверенного оружия, боеприпасов, средств передвижения и т.д.

В своей кандидатской диссертации Ашитов отстаивает очень важное теоретическое положение о самостоятельности предмета посягательства, что в последующем приобрело методологический характер при анализе состава преступления. В частности, Заиркан Омарович указывает, что нельзя сводить предмет посягательства к непосредственному объекту. Предметы, материальные ценности не могут служить объектом посягательства. Они, по высказанному уже тогда мнению Ашитова, являющиеся материальной предпосылкой, условием существования объекта, который и терпит ущерб от посягательства. По его мнению Ашитова, ущерб, причиняемый объекту преступления как правонарушением, нельзя отождествлять с нарушением

тия. Проступок отличается от преступления тем, что не является общественно-опасным деянием. Признак общественной опасности присущ только преступлению.

Оставаясь на тот момент единственным ученым в Казахстане, который занимался проблемами борьбы с воинскими преступлениями, Ашитов, несмотря на большую загруженность в должности судьи, а затем и председателя военного трибунала Алматинского гарнизона, продолжал свои научные изыскания. К этому его сподвигли те проблемы, которыми он сталкивался в военном судопроизводстве. Судебная практика ставит проблемы глобального порядка, требующие глубокого теоретического анализа уголовно-правовых и криминалистических проблем борьбы с воинскими преступлениями и нашедшие свое решение в докторской диссертации.

Говоря о положениях докторской диссертации на тему: «Основные проблемы теории и практики борьбы с воинскими преступлениями», которую Заиркан Омарович защитил в 1972 году, необходимо отметить, что они создали хорошую теоретическую основу для организации борьбы с воинскими преступлениями и выполняли методологическую роль при исследовании причин и условий воинской преступности и разработке мер борьбы с ней. В диссертации дана уголовно-правовая характеристика воинских преступлений, проведен анализ их составов, разработаны основания их дифференциации с преступлениями общесоветского характера, конкретные также предложения по совершенствованию законодательства, дан криминалистический анализ причин и условий совершения воинских преступлений, предложены эффективные меры борьбы с ними.

Ашитов в то время одним из первых отмечал в диссертации в качестве мер борьбы с воинскими преступлениями необходимость строгой уставной организации жизни и деятельности военнослужащих, раскрыл социальную вредность преступного поведения военнослужащих, которую он связывал в не только с нарушением общественного порядка, но и с ослаблением воинской дисциплины. Вместе с тем он указывает в качестве условий, способствующих совершению воинских преступлений, слабое знание личного состава и отсутствие дифференцированной воспитательной работы, слабую организацию бытовых условий, что вкупе с неуставными отношениями среди военнослужащих создает внутреннюю напряженность. А она чревата межличностными конфликтами, может вылиться в противоправное поведение военнослужащих, является сильнейшим мотиватором уклонений от воинской службы, служит социально-психологической основой других криминальных мотиваций.

Разрабатывая в своей диссертации криминалистические существенные особенности условий и причин, способствующих совершению воинских преступлений, Ашитов уже в то время предопределил стратегию борьбы с преступностью военнослужащих, связав ее в целом с проблемами борьбы с преступностью в стране, акцентируя внимание и на таких причинах и условиях общего социального характера, как идеологическая пропаганда западных стран, недостатки воспитания, алкоголизм, недостаточная сознательность, игнорирование норм общественно значимого поведения. Последующие работы профессора Ашитова З.О. были направлены на конкретизацию вышеизложенных положений своих диссертационных исследований.

На сегодняшний день мы с горечью констатируем тот факт, что с нами нет нашего старшего наставника и коллеги, но память о нем как о солдате, честно выполнявшем свой долг перед Родиной и своим народом останется в наших сердцах и памяти потомков навсегда.

Аджимурат Алыбаев
ИСАЕВ, доктор юридических наук, профессор,
Бахит Молдыбаев
НУРГАЛИЕВ,
доктор юридических наук, профессор

ALMATI'DA ANLAMLI BIR MEVLÜT: AHISKALI TÜRKLERDEN VEFA VE DUA

Mevlüt programına Kazakistan Müslümanları Din İdaresi Almatı Müftüsü, Almatı Merkez Camii imamı ve Ahiskalı Türk toplumunun ileri gelenleri katıldı. Kuran-ı Kerim tilavetiyle başlayan program, sade ama derin bir huşu içinde ilerledi. Her ayet, yalnızca Osman Çavuşoğlu'nun aziz ruhuna gönderilmiş bir rahmet değil, aynı zamanda vefanın sessiz diliydi. Katılımcılar, bir mevlütten fazlasına şahitlik et-

man duraksadı Kassanov; ke-limeler boğazında düğümlendiğinde, salondaki herkes bu sessizliğin içindeki acıyı hissetti. Osman Çavuşoğlu'nun oğluna miras bıraktığı değerlerden söz etti: tevazu, hizmet sevdası ve insanı insan olduğu için yücelten anlayış. "Biz Mevlüt beyin gönlünü babasından tanıdık," dedi. Bu cümle, salonu kaplayan derin bir iç çekişle yankılandı.

Almatı Müftüsü de söz aldı.

yatdın Kassanov, Mevlüt Çavuşoğlu ile telefonda görüntülü bir görüşme yaptı. Yüzlerce göz, ekranda beliren o tanıdık çehreye odaklandı. Çavuşoğlu'nun gözlerinde hem şaşkınlık hem derin bir mahzunluk vardı. Kendisine duyulan bu vefayı görmek onu hem duygulandırdı hem teselli etti. "Hepinize minnettarım. Babam adına edilen dualar kalbime işledi," dedi. Bu sözler salondakilerin yüreğine dokundu; çünkü

Kazakistan'ın kültürel başkenti Almatı, bu kez diplomasiyle değil, dua ile yankılandı. Dünya Ahiskalı Türkler Birliği Genel Başkanı Ziyatdın Kassanov'un öncülüğünde, Türkiye Cumhuriyeti eski Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun kısa süre önce ebediyete uğurlanan muhterem babası Osman Çavuşoğlu için düzenlenen mevlüt programı, şehirde derin bir manevi atmosfer yarattı. Bu anlamlı buluşma, Almatı'nın nezih bir restoranında gerçekleşti. Ancak mekânın bir yemek salonu olduğu o gün unutuldu; salon, bir hüznün, bir hatıra ve bir rahmet mabedine dönüştü.

bu teşekkür, bir protokol gereği değil, gerçek bir gönül sızısıydı.

O gün Almatı'da bir mevlüt okundu belki ama aslında bir hayat hikâyesi anıldı. Osman Çavuşoğlu'nun hayatı boyunca ektiği iyilik tohumlarının, Kazakistan'da yeşerdiğini gösteren bir tabloydu bu. Ahiskalı Türklerin gösterdiği bu incelik, sadece bir cenaze merasimi için değil, yıllardır süren bir gönül bağının canlı ve güçlü olduğunun ispatıydı.

Dillerden dökülen her dua, Türkiye ile Kazakistan arasındaki mesafeyi bir adım daha kısalttı. Aradaki sınırlar kalktı o gün. Gönüller bir oldu. Bazen vefa bir cümleyle, bazen

bir dua ile, bazen de uzak bir ülkedeki bir sofrada hayat bulur.

Ve o mevlüt, yalnızca Osman Çavuşoğlu'nun ardından edilen bir dua değil; insanıyetin, kardeşliğin ve tarihe saygının en sade ama en anlamlı ifadesi olarak hafızalara kazındı. Orada bulunan herkes, artık yalnızca birer katılımcı değil, birer tanığı. Vefanın tanığı.

İşte bu yüzden Almatı'da yankılanan dualar, sadece geçmişin ruhuna değil, geleceğin vicdanına da seslendi. Çünkü vefa, unutulmaz. Unutulursa insan eksilir. Ama o gün, eksilmek değil, çoğalmak vardı. Gönülde, dostlukta ve duada.

tiklerinin farkındaydı. Bu, bir topluluğun minnet borcunu ödemesiydi.

Ziyatdın Kassanov'un konuşmasıyla salonun sessizliği anlam kazandı. Mütevazı ama şarsıcı cümlelerle başladı sözlerine. Mevlüt Çavuşoğlu'nun babasına duyduğu sevgiyi, ailesine olan bağlılığını yıllar öncesinden anılarla anlattı. Henüz siyasi arenada parlamamışken bile, Mevlüt Çavuşoğlu'nun Ahiskalı Türklerin dertlerini dinlediğini, Kazakistan'daki soydaşlara uzanan eli ilk uzatanlardan biri olduğuna vurgu yaptı. Onun, yalnızca bir devlet adamı değil, yüreği millet sevgisiyle atan bir gönül eri olduğunu söyledi.

Konuşmasında zaman za-

Kur'an'ın rehberliğinden, vefat eden bir babanın ardından edilen duaların gücünden, Ahiskalı Türklerin yüzyıllar süren çilesine rağmen dimdik ayakta duruşlarından bahsetti. Duası ise, merhum Osman Çavuşoğlu'ndan başlayıp tüm geçmişlere uzandı. Herkesin kalbinde gizli bir geçmiş vardı o anda; her dua, hem kendine hem ötekine uzanan bir köprüydü.

Mevlüt boyunca ne bir siyaset konuşuldu ne bir protokol dayatması vardı. O gün, herkes aynı sofrada, aynı niyetle, aynı göz yaşında buluştu. Sunulan yemek, sadece karın doyurmadı; birlik ve hatıraların da sofrası kuruldu.

Programın sonunda ise duygusal bir an yaşandı. Zi-

ПОДВИГ БЕЗ СРОКА ДАВНОСТИ

Уроки мужества

В рамках торжественных мероприятий, приуроченных к 80-летию Победы, в Уральске прошел показ спектакля «Маншук», посвященного подвигу землячки — легендарной пулеметчицы, первой казахской женщины, удостоенной звания Героя Советского Союза, Маншук Маметовой. Премьера спектакля прошла в мае 2018 года, но каждый раз постановка по мотивам драмы казахского писателя Сабита Досанова собирает полный зал, глубоко отзываясь в сердцах зрителей разных поколений.

Режиссеры Алия Баймахан и Асхат Маемиров через историю Маншук показали судьбу, духовное становление целого поколения юношей и девушек, отдавших свои жизни за страну, за свободу близких, за светлое будущее. Их подвиг — без срока давности. Пока мы помним о самой кровопролитной войне, мы понимаем, какой ценой

шивали, как ее зовут, она не могла правильно выговорить имя, и получалось «Маншук». Так впоследствии это имя и закрепилось в документах.

Семья Маметовых часто переезжала. Одно время Ахмет Маметов возглавлял отдел здравоохранения Уральской области. Перед переездом в Алма-Ату, куда был направлен глава семьи по работе, Маншук вместе с матерью Аминой Сулейменовной побывали на малой родине — в Букеевской Орде. В это время в ауле проводились скачки.

Двенадцатилетняя Маншук, несмотря на протесты матери, настояла на своем участии в них и даже заняла призовое место. Один из аксакалов вручил ей камчу со словами: «У казахов девушкам камчу не дарят, только джигитам. Но даже если ты девушка, то характер у тебя как у джигита». Эта камча, на рукоятки которой вырезано «Маншук М. 1934 год», находится в числе ценных

Смутное время

Репрессии 1930-х годов не обошли стороной семью Маметовых. Еще во время обучения в медресе «Галия» в Уфе Ахмет Маметов подружился с Беимбетом Майлиным, будущим классиком казахской литературы. Вместе они продолжили обучение в светско-духовном заведении «Хусния» в Оренбурге. В годы учебы Ахмет пробовал свои силы в журналистике, печатался в газетах и журналах на казахском языке, писал стихи, рассказы и очерки, вышедшие в сборниках «Гиббат» и «Кенес».

Несмотря на специальность садовода, он был в самом центре политической жизни региона: работал редактором газеты «Жаңа қазақ» в городе Ойыл, газеты «Ерік» в поселке Джамбейта, где в годы Гражданской войны располагалось отделение Алаш Орды. В 1920—1921 годах редактировал газету «Қызыл ту» в Уральске. Позже решил кар-

далось это мирное небо...

2 октября (по некоторым данным — 23 октября) 1922 года в урочище Жиеккум Урдинского района Уральской губернии в семье бедняка Жиенгали родилась девочка Мансия. Когда Мансие исполнилось три года (в других источниках — пять лет), ее удочерили родственники Ахмет и Амина Маметовы. По этому поводу у историков также две версии. По одной — ее родители согласились отдать дочку в хорошую семью, по второй — Маметовы удочерили уже осиротевшую девочку.

В детстве Амина ласково называла свою дочь Моншак, что в переводе с казахского означает «бусинка». Когда у маленькой девочки спра-

экспонатов музея, немногих сохранившихся личных вещей, а эта история, пожалуй, как ничто другое, отражает характер ее хозяйки.

В школе Маншук училась хорошо. Желая поскорее стать самостоятельной, после окончания семилетки девушка устроилась на работу, а вечером училась на рабфаке. Должность была серьезная и ответственная — секретарь заместителя председателя Совнаркома. Она много читала, занималась спортом, стреляла в тире. Легко могла выбить «десятку». Мечтая пойти по стопам родителей и стать врачом, Маншук поступила в Алматинский медицинский институт.

динально переменить свою жизнь и поступил на медицинский факультет Саратовского университета. После получения диплома работал в ряде регионов КазССР.

Его арестовали, как и всех бывших руководителей Алашординской казахской автономии. Десять месяцев он провёл в тюрьме и 11 ноября 1938 года, в день вынесения приговора, был расстрелян. Но еще долгое время жена и дочь верили, что он жив. Маншук не раз писала письма Сталину с просьбой разобраться в деле невинно осужденного отца.

После окончания 2-го курса медицинского института девушку отчислили с формулировкой «дочь врага народа». Беспокоясь за судьбу дочери, Амина Сулей-

меновна просила Маншук указывать в документах отчество по кровному отцу — Жиенгалиевна.

«Когда вернусь с победой...»

Маншук было 18 лет, когда началась Великая Отечественная война. Она сразу решила, что отправится на фронт добровольцем. В то время ходили слухи, что враги народа будут отпущены на свободу, если их дети проявят героизм на полях сражений. Девушка надеялась во что бы то ни стало вернуть доброе имя своего отца.

Несколько раз из военкомата она получала отказ. В августе 1942 года в Алма-

Ате началось формирование 100-й Казахской отдельной стрелковой бригады 3-й ударной армии (с 8 сентября 1943 года переименованной в 21-ю гвардейскую стрелковую дивизию), одного из пяти национальных казахских соединений, созданных в годы войны.

— Я — дочь казахского народа. На фронт пришла добровольно. Клянусь сражаться до последней капли крови, — эти слова Маншук произнесла на военной присяге у Боевого знамени в сентябре 1942 года.

Маншук Маметова была зачислена в стрелковую бригаду писарем штаба, но она стремилась на передовую. По личной просьбе ее перевели в медсанчасть. Она спасала жизни бойцов, выносила раненых с поля боя. Окончила курсы пулеметчиков и в одном из боев заменила трупотранспортера бойца, смело взявшись за гашетку «максима». Маншук добилась перевода в стрелковую часть и была назначена первым номером пулеметного расчета.

Как потом узнали родные, еще до войны она получила нагрудный знак «Ворошиловский стрелок». В письме домой девушка писала: «Из винтовки стрелять — результатов мало. Я перешла на станковый пулемет». Хрупкая девушка уверенно справлялась с ним. В боях — собранная и ответственная, в минуты затишья — веселая и общительная. Однополчане ее любили. В письмах родным она обходила стороной все фронтные тяготы. Передавая приветты близким, старалась подбодрить маму: «Меня никакая немецкая пуля не возьмет»; «А в общем сейчас жизнь пошла веселая: ведем переговоры с немцами языком оружия...

Когда вернулся с победой, то много будет о чем рассказать...» Последнее письмо ушло домой за четыре дня до ее бессмертного подвига.

15 октября 1943 года в наступательной операции за город Невель Псковской области Маншук приняла последний бой. Их батальон занял одну из высот к северу от города. Под прикрытием шквального огня немцам удалось стремительно перейти в контратаку. Враг сдерживали пулеметчики, призва на себя огонь артиллерии. Советские бойцы вынуждены были отступить.

Маншук прикрывала их отступление огнем. Когда заметила, что замолчали два соседних пулемета, стала вести огонь из трех точек. Получив тяжелое осколочное ранение в голову от разорвавшейся рядом мины, девушка на время потеряла сознание. Крики наступавшего врага заставили ее очнуться и вновь взяться за гашетку пулемета.

Кровь заливала глаза, но боль вытесняла одна мысль: «Смерть захватчикам!» До последнего вдоха она держала оборону высотой, лично уничтожив более 70 фашистов. Сражалась, как и обещала, до последней капли крови. Даже мертвая, она скимала гашетку пулемета.

С поля боя бездыханное тело Маншук вынес заместитель командира бригады Абылхайр Баймүлдин. Сам полковник погиб в январе 1944 года, командуя масштабной операцией по обороне Невеля. Их могилы находятся рядом на центральном воинском захоронении города.

25 октября 1943 года однопольчано Маншук написали письмо ее матери: «Дорогой товарищи, Маметова Амина! С глубоким чувством скорби извещаем Вас о героической смерти вашей приемной дочери, отважной участницы старшего сержанта тов. Маметовой Маншук. Боевая жизнь славной дочери казахского народа может служить бесмертным образцом любви и преданности нашей Родине...

За героические подвиги тов. Маметова представлена к посмертной награде — ордену «Отечественная война» I степени. С фронтовым приветом боевые товарищи Маншук — Иван Чернополовков, Касым Шарипов, Аскар Закарин, Иван Комаров, Бабаш Абдуллаев».

29 октября на страницах фронтовой газеты «Сталин үшін алға» была опубликована статья старшего лейтенанта Аскара Закарина «Героическая дочь казахского народа». 29 января 1944 года Секретарь ЦК КП(б) Казахстана Н. Сковорова, председатель Президиума Верховного Совета А. Казакпаев, председатель Совета народных комиссаров Казахской ССР Н. Ундасынов отравили ходатайство председателю Президиума Верховного Совета СССР М. Калинин о посмертном присвоении старшему сержанту Маншук Маметовой звания Героя Советского Союза. 1 марта того же года Указом Президиума Верховного Со-

вета СССР гвардии старшему сержанту Маншук Жиен-галиевне Маметовой было посмертно присвоено звание Героя Советского Союза.

Герои живы, пока мы помним

Казахстанцы и россияне бережно хранят память о подвиге отважной Маншук. И сегодня он остается предметом пристального внимания и изучения.

В исторической части Уральска, где семья Маметовых проживала в 1932—1934 годах, более сорока лет действует мемориальный Дом-музей Героя Советского Союза Маншук Маметовой. Здесь хранятся шесть оригиналов писем матери, пять из них — с фронта.

В отдельной витрине — экспонаты с поля боя под Невелем: сумка для пулеметной ленты, щит от пулемета, пробитые фляжка и каска. Щит передал ее однополчанин Султан Джиенбаев, автор книги «Сотая казахская». Его, раненого, Маншук вынесла с поля боя.

Этот эпизод описывают ветераны 100-й стрелковой бригады Актантай Халимұлыдин и Александра Халимұлыдина-Прокопенко в своей книге «Звездный час Маншук».

С поля боя бездыханное тело Маншук вынес заместитель командира бригады Абылхайр Баймүлдин. Сам полковник погиб в январе 1944 года, командуя масштабной операцией по обороне Невеля. Их могилы находятся рядом на центральном воинском захоронении города.

25 октября 1943 года однопольчано Маншук написали письмо ее матери: «Дорогой товарищи, Маметова Амина! С глубоким чувством скорби извещаем Вас о героической смерти вашей приемной дочери, отважной участницы старшего сержанта тов. Маметовой Маншук. Боевая жизнь славной дочери казахского народа может служить бесмертным образцом любви и преданности нашей Родине...

За героические подвиги тов. Маметова представлена к посмертной награде — ордену «Отечественная война» I степени. С фронтовым приветом боевые товарищи Маншук — Иван Чернополовков, Касым Шарипов, Аскар Закарин, Иван Комаров, Бабаш Абдуллаев».

29 октября на страницах фронтовой газеты «Сталин үшін алға» была опубликована статья старшего лейтенанта Аскара Закарина «Героическая дочь казахского народа». 29 января 1944 года Секретарь ЦК КП(б) Казахстана Н. Сковорова, председатель Президиума Верховного Совета А. Казакпаев, председатель Совета народных комиссаров Казахской ССР Н. Ундасынов отравили ходатайство председателю Президиума Верховного Совета СССР М. Калинин о посмертном присвоении старшему сержанту Маншук Маметовой звания Героя Советского Союза. 1 марта того же года Указом Президиума Верховного Со-

вета СССР гвардии старшему сержанту Маншук Жиен-галиевне Маметовой было посмертно присвоено звание Героя Советского Союза.

В АЛМАТЫ ТОРЖЕСТВЕННО ОТКРЫЛИ МУЗЕЙ ВОЕННОЙ ТЕХНИКИ

Расположенные рядом с Домом армии экспонаты в виде военной техники и вооружения стали неотъемлемой частью Мемориального комплекса Славы в парке 28 гвардейцев-панфиловцев. Это место уже давно является центром притяжения, сакарным объектом для казахстанцев и особенно — для алматинцев, считающих его визитной карточкой города.

В церемонии открытия музея под открытым небом приняли участие: командование Алматинского регионального гарнизона, Национальной гвардии МВД, Академии Пограничной службы КНБ, ветераны Вооруженных Сил, курсанты военных вузов, а также военнослужащие Десантно-штурмовых войск, Сил воздушной обороны, Сил специальных операций и воспитанники военно-патриотического движения «Жас сарбаз». На обозрение здесь выставлены танки, знаменитая боевая машина БМ-13 «Катюша», артиллерийские орудия...

— С этим вооружением и военной техникой наши деды и прадеды защищали Москву и Ленинград, сражались в ожесточенных боях под Сталинградом и Ржевом, освобождали Украину и Белоруссию, Прибалтику и Польшу, прошли с боями пол-Европы, — отметил заместитель министра обороны генерал-майор Шайх-Хасан Жазыкбаев. — Музей — наглядное напоминание современникам о суровом военном времени, в котором истинный героизм проявили воины-казахстанцы Бауыржан Момышұлы, Сагдат Нурмагамбетов, Талгат Бегельдинов, Сергей Луганский, Рахимжан Кошкарбаев, Касым Кайсенов, Маншук Маметова, Алия Молдагулова и многие другие.

К 80-летию Победы был отреставрирован и сам Дом армии. На его фасаде с парадной стороны установлен современный барельеф, отражающий тенденции военно-патриотического воспитания молодежи. Для съемки военно-патриотических фильмов создан огромный кинопавильон.

Внучка легендарного комдива генерал-майора Панфилова и глава Музея боевой славы, расположенного в Доме армии с 1965 года, Алуа Байкадамова по случаю открытия экспозиции военной техники и вооружений под открытым небом сказала:

— Мы давно об этом мечтали и для реализации идеи получили поддержку Министерства обороны. На одной площадке собрана уникальная боевая техника, которую доставили из различных регионов Казахстана на военную базу в Алматы, где ее отремонтировали, привели в парадное состояние. Параллельно были проведены работы по подготовке места размещения. Теперь музейная экспозиция включает в себя около 30 единиц вооружения времен Великой Отечественной войны.

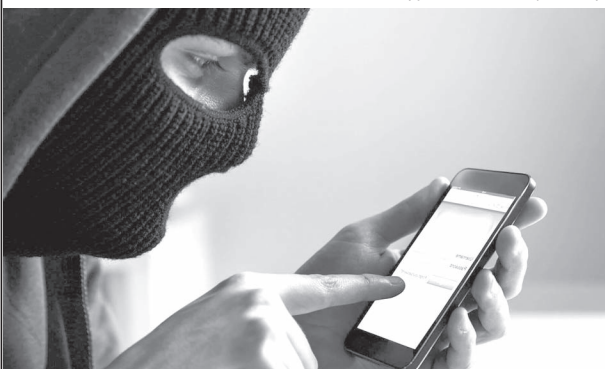
Николай ЖОРОВ,
старший корреспондент отдела информации и права

Наталья ПОРТЯГИНА

ТЕЛЕФОН АЛАЯҚТАРЫНЫҢ ҚҰРБАНЫ БОЛҒАН ЖАС ЖІГІТТІҢ ХИКАЯСЫ

Бір секундтық сенім — бір жылдық қиындық. 25 жастағы Ерсултан Мара-тов бұл шындықты өз өмірінен көріп білді. Алаяқтардың арбауына түсіп, санаулы минут ішінде несие рәсімдеп, оны алаяқтарға аударып жібергенін кеш түсінген. Бұл — жалғыз Ерсултанның емес, бүкіл қоғамның қауіпсіздігіне қойылып отырған күрделі сұрақ.

Жастардың «алдамайтын заман» деп үміттенуі кейде ең қауіпті аңқаулыққа айналады. Ерсултан 2025 жылдың 28 сәуірінде күнделікті жұмысы арасында аз уақыт көз іліп алған сәтте, белгісіз нөмірден қоңырау түседі. Трубканың ар жағында өзін Диана деп таныстырған қыз, оның телефонына жіберілген кодты сұрайды. Өлдебір техникалық жағдай деп ойлап, ұйқылы-оңу күйде кодты айтып жіберген. Бір минут өтпей жатып, өзге бір нөмірден тағы хабарлама түсіп, «Сіз алаяқтардың құрбаны болдыңыз» деген дабыл қағылады.

Одан кейінгі оқиға қатан сценариймен жалғасқан: өзін полиция қызметкері, Ұлттық банктің өкілі, тіпті заңгер деп таныстырған бірнеше адам кезек-кезек байланысқа шығады. «Ақшаңызға қауіп төнді», «Қаржыны сақтандыру шотына аудару керек», «Мұның бәрі құпия, ешкімге айтаңыз» деген сөздермен Ерсултанды шын қауіп бар екеніне сендіреді. Осылайша оның атынан банк қосымшасы арқылы 900 мың теңге несие рәсімделіп, 890 мың теңгесі *6976 шотына аударылған.

«Олар тіпті басшылықтың атымен жалған құжат жіберді. Ал мен жағдайды түсінбей, сол сәтте шынымен қорқып қалдым. Сеніп қалғаным үшін өзімді кешіре алмай жүрмін», — дейді Ерсултан.

Алаяқтардың телефоны енді мұнда өшіп қалған. Жігіт банкке барып, қаражатты кері қайтару туралы өтініш түсірді. Алайда банк заң аясында әрекет ететінін мәлімдеді.

Банктің ресми жауабы қысқа да нақты: «Бұл қаражат өзге банктегі есепшотқа қате аударылғанын растай отырып, ресми хабар жолданды. Дегенмен, аталған соманы өз бетімізше қайтаруға заңды негізіміз жоқ, ҚР Азаматтық кодексінің 953-бабына сәйкес, негізсіз байлан тарап қаражатты қайтаруы тиіс. Егер 10 күн ішінде ақша қайтарылмаса, Сіз сотқа жүгініп, заңды үстемен бірге талап ете аласыз».

Яғни, ақша кеткен есепшот иесі өз әркімен қайтармаса, істің шешімі тек сот арқылы болуы мүмкін.

Ерсултан бұл жағдай бойынша полицияға арыз жазып, қазір іс Қылмыстық

кодекстің 190-бабы — «Алаяқтық» бойынша қаралып жатыр. Тергеу басталды, бірақ мұндай істерде нақты нәтижеге жету — көп жағдайда күрделі, тіпті кейде мүмкін емес.

«Мен осы оқиғадан кейін барынша көп адам білсе екен деймін. Мұндай схемалардан хабарым бар еді, алайда бәрібір құрыққа іліндім. Өмірімде алғаш рет несие рәсімдедім — ол да алаяқтар үшін. Бұл — үлкен соққы», — дейді Ерсултан.

Қазір ол несие бойынша төлемді кейінге шегеру мен пайыздық мөлшер-

лемен азайту үшін Азаматтық сотқа жүгінуге мәжбүр. Өйткені банк алдындағы қарыз — өз атына рәсімделген заңды міндеттеме.

Бұл оқиға — жай ғана бір адамның трагедиясы емес. Бұл — Қазақстандағы қаржылық киберқауіпсіздіктің шын деңгейін көрсететін маңызды сигнал.

Соңғы жылдары өлімізде телефон арқылы жасалатын алаяқтық жағдайлары күрт артты. 2023 жылы тіркелген осындай қылмыстар саны 18 мыңнан асса, 2024 жылы бұл көрсеткіш 26 мыңға жуықтады. Алаяқтардың айласы барған сайын жетіліп, сенімге кіру тәсілдері адам психологиясына тікелей бағытталған.

Осыған байланысты өліміздің екінші деңгейлі банкітері жаңа қорғаныс шараларын енгізуге ірісті. Енді кейбір қаржы ұйымдары смартфон арқылы біреумен сөйлесіп жатқан кезде банк қосымшасын қолдануға шектеу қоюды жоспарлап отыр. Бұл — телефон арқылы алданған кезде нақты әрекетке көшуге мүмкіндік бермейтін уақытша блок жүйесі болмақ.

Мұндай жүйе бірнеше елде сәтті іске асқан. Мәселен, Сингапур мен Оңтүстік Корея банкітері дәл осы принцип бойынша қорғау жүйесін енгізіп, клиенттердің қаражатын қорғау деңгейін арттырған. Телефонмен сөйлесіп жатқанда қосымшаны ашуға болмайды немесе шектеулі режимде ғана жұмыс істейді. Бұл — әсіресе алаяқтар телефон арқылы манипуляция жасап үлгермей тұрып, зиянды транзакцияны болдырмауға арналған нақты қадам.

Қазірдің өзінде кейбір қазақстандық банкітер бұл функцияны тестілік режимде іске қоса бастады.

Алаяқтардың құрығына кім түссе де — жас не көрі, білімді не қарапайым — бәріне ортақ бір ереже бар: ешқашан код айтпаңыз, ақша аудармаңыз, бейтаныс адамның сөзіне сенбеңіз.

Қаржылық қауіпсіздік — енді тек жеке жауапкершілік емес. Бұл — сана-лы қоғамның, сауатты ұрпақтың және технокорғалған цифрлық жүйенің нәтижесі. Ерсултанның басынан өткен оқиға — көпшілікке сабақ болса екен.

Олжас ӘБДІХАЛЫҚ

АШЫҚ ҚОҒАМНЫҢ НЕГІЗІ — БЕЛСЕНДІ АЗАМАТТЫҚ БАСТАМАЛАР

Қазақстанның қазіргі даму кезеңінде азаматтық қоғамды нығайту — елдің тұрақтылығы мен демократиялық бағытын қамтамасыз етудегі маңызды стратегиялық міндеттердің бірі. Ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың бастамасымен жүргізіліп жатқан саяси реформалар азаматтардың қоғамдық өмірге белсенді қатысуына жол ашуда. Бұл реформалар мемлекеттік басқару жүйесінің ашықтығын арттырып, азаматтық институттардың ролін күшейтуге бағытталған.

Азаматтық қоғам — мемлекеттің тірегі

Азаматтық қоғам — әрбір азаматтың әлеуметтік, экономикалық және саяси өмірге араласуына мүмкіндік беретін, халық пен билік арасындағы сенімді байланысты қамтамасыз ететін құрылым. Оның құрамына үкіметтік емес ұйымдар, қоғамдық бірлестіктер, еріктілер қоғалысы, көсіподақтар, көсіби қауымдастықтар, жастар ұйымдары және басқа да азаматтық бастамалар кіреді. 2024 жылғы мәліметтерге сәйкес, Қазақстанда 22 мыңнан астам үкіметтік емес ұйым тіркелген. Олардың басым бөлігі білім беру, денсаулық сақтау, қоршаған ортаны қорғау, адам құқықтары және әлеуметтік қорғау салаларында белсенді қызмет атқарады. Бұл ұйымдардың белсенділігі мемлекеттік шешімдерге азаматтық қоғам өкілдерінің қатысуын қамтамасыз етіп, әлеуметтік мәселелерді шешуге ықпал етуде.

Ұлттық құрылтай — халық үніне құлақ асатын мемлекет моделінің айғағы

Президент Тоқаевтың бастамасымен құрылған Ұлттық құрылтай — билік пен халық арасындағы диалогтың жаңа үлгісі. Оның негізгі мақсаты — ел ішіндегі маңызды әлеуметтік, экономикалық, мәдени және саяси мәселелерді ашық талқылау. Бұл алаң азаматтардың ұсыныстары мен сын-ескертпелерін билікке жеткізудің тиімді құралына айналды.

Ұлттық құрылтай құрамына қоғамның әртүрлі саласынан — ғылым, мәдениет, бизнес, ауыл шаруашылығы, жастар ұйымдары мен этномәдени бірлестіктерден шыққан өкілдер кіреді. Бұл әртүрлі көзқарастар мен ұсыныстардың ескерілуіне мүмкіндік береді, яғни шынайы плюрализм мен инклюзивтілік қағидаттары жүзеге асырылуда.

Қоғамдық кеңестер мен кәсіподақ ұйымдарының рөлі

Мемлекеттік және жергілікті басқару органдары жанынан құрылған Қоғамдық кеңестер — азаматтардың шешім қабылдау процесіне қатысу мүмкіндігін кеңейтетін маңызды институттардың бірі. Қазіргі таңда елімізде 250-ден астам қоғамдық кеңес жұмыс істейді. Олар нормативтік құқықтық актілер жобаларын талқылап, қоғамдық бақылау жүргізіп, мемлекеттік органдар жұмысының ашықтығын қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Сондай-ақ кәсіподақ ұйымдары — еңбек құқықтарын қорғау мен әлеуметтік әділеттілік орнатудағы негізгі құралдардың бірі. Елімізде 2 миллионнан астам адам кәсіподақ ұйымдарының мүшесі болып табылады. Олар жұмысшылардың құқықтары мен мүдделерін қорғап қана қоймай, еңбек дауларының алдын алуға, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуге бағытталған нақты ұсыныстар жасап келеді.

Ашықтық пен есептілік — сенімді арттырады

Азаматтық қоғам институттарының тиімділігі — халықтың оларға деген сенімі мен қолдауына тікелей байланысты. Осы ретте, мемлекет пен азаматтық сектор арасындағы серіктестікті нығайту, қаржылық және құқықтық қолдау тетіктерін жетілдіру, ақпараттың ашықтығын қамтамасыз ету — басты міндеттердің бірі. «Ашық бюджет», «Қоғамдық бақылау картасы», «Е-Опиш» сияқты цифрлық платформалар — осы бағыттағы нақты қадамдар болып табылады.

Қорытынды

Белсенді азаматтық қоғам — әділетті және ашық мемлекеттің негізі. Қазақстанда азаматтардың еркін пікір білдіруі, қоғамдық бастамаларға қатысуы және билікпен ашық диалог орнатуы үшін барлық алғышарттар жасалып жатыр. Бұл үрдіс жалғасын тауып, мемлекеттің демократиялық даму жолында алға ілгериленуіне қамтамасыз етеді.

Ахмет АПАК

ТАЛАЙЛЫ ТАҒДЫР ҺӘМ БІР КЕМ ДҮНИЕ

Оқу бітірген соң ағайын, туыстарым жәрдемдесіп, жұмысқа орналастым. Ауыл шаруашылығы басқармасында бөлім бастығы қызметін атқардым. Әйелім де ветеринар дәрігер.

Бір курста оқыдық. Есімі Халимат. Ұлты балқар. Техникумды үздік бітіріп, институтқа емтихансыз түскен. Мен де күміс медальмен емтихансыз қабылданғанмын. Байқап қарасам, ақылды қыз секілді. Жақсы қызға бәрі құмар емес пе, оған көз салғандар көп болды.

Бір күні оқу шаруашылығынан келе жатсам, көшеде екі жігіт оны ұстап алып, тиіспі түр екен. Жандарына жақын келдім де, екеуін әбден сабадым. «Бұдан кейін бұл қызға жақындайтын болсаңдар, мойындарыңды суырып аламын» дедім. Содан ол қыздың қасына ешкім жоламайтын болды. Ол институтты үздік бағамен бітірді. Оны сонда жұмысқа алып қалмақшы еді. Маған бола бас тартты. Екеуіміз үйлендік. Ұрпақ өрбітті. Құдайға шүкір, ұлды, қызды, немере, шөберелі болдық. Осындай күнге аман есен жеткеніміз — аш жапаңаш келген сонауа қиямет күнде қазақ бауырларымыздың құшағын ашып, жылытқанының, бір үзім нан-ды өз ауыздарынан жырып бергендігінің арқасы. Ол жақсылықты қалай ұмытарсың? Сол пейілдері үшін қазақ халқына басым жерге жеткенше алғыс айтумен келемін.

2018 жылы Қазақстан кинотетрының алдында қуғын сүргін құрбандарын еске алуға арналған жиын болды. 22 этнос орталықтарының өкілдері қатысқан сол жиында маған сөз берді. Мен мінберге Ошақбай ата, Жайлаубай ата, Сейіл ата, Жүрсінбек көкеңің портреттерін көтеріп шықтым. Ол кісілердің суреттерін үлкейтіп, төрімде сақтап қойғанмын. Міне, біз осы кісілердің арқасында аман қалғанбыз дедім. Қазақстан туркі халқының атажұрты. Тұрғыт Өзәл самолеттен түскенде Қазақ жерінің топырағын сүйген. Қазақстан біздің жүрегіміз. Менің Қазақстаным міне, мына отырған Молданым!—деп Сәдір ата сыныптасы Молдалы көкөні иығынан қалсыра құшақтап, өзіне тартты.

Сұм соғыстың ылаңы, саяси сөзбептермен тағдыры төлөкке түскен, туған жерден еріксіз жер аударылып, тұтас бір халықты тарыдай бытыратқан сол кезең әркімнің өмірінде әрқилы таңба қалдырды. Бір бірінен

көз жазып, айырылған туыс, бауырлар аз ба? Аштық пен азаптан көз жұмып, денесі далада қалғандар қаншама! Адасып, қайта қауышқандар да табылады. Сол, жоғалып, қайта табысқандардың бірі менің өлкем мен жездем болды, деп жалғады өңгімесін Сәдір ақсақал.

Жездем Құрбанов Өтемді соғыстың қарсаңында әскерге алып кетті. Ол менің өлкем Марханыма өнді ғана үйленген еді. Ол кезде Грузияда тұратынбыз. Әскерден ары майданға кірген оны соғыста өлді деген қарақағаз келді. Әйтсе де өлкем келін болып түскен үйінен көтпеймін, Өтемді күтем деген. Бірақ жігіттің әке шешесі «саған обал, әке шешенің үйіне қайт» деп қайтарды. Өлкем өте сұлу қыз еді. Үйге қайтып келген соң шешеме айтып, өлкемді айттырушылар көбейді. Бірақ оны әкеме естіртпейді. Өйткені әкем өте қатал әрі сөзге берік, әділ адам болған. Бір күні өкемнің қарындасы өлкемді баласына сұрап келді. Мұны естігенде әкем қатты ашуланып, «бұдан былай бұл үйге қадам бассаң, аяғыңды сындырамын» деп қарындасын үйден қуып шықты. Әкем «мен ол жігітті өз

оны ауылға алып келіпті.

Өтем Грузияда техникум бітіріп, орыс тілінен сабақ берген. Соғыстан келген соң мектеп директоры болды. Қазақ жерінде өсіп өнді. Қазір олардың өмірін ұрпақтары жалғап келеді.

Міне, қызым, бұл бір менің отбасыма ғана қатысты тағдыр. Заманның дауылы біздің өмірімізді қазақ жеріне әкеліп тіреген еді. Біз осы елде тамырымызды жайып, қазақ деген дархан халықтың арқасында жетіліп, өстік. Мың алғыс қазақ еліне! 80 жылдан бері достығымызға сызат түспей келе жатқан бала күннен бергі серігім, бір сыныпта оқып, бауырыма айналып кеткен мына Молдалым, Молданым мен үшін бүкіл қазақ жұртының жиынтық бейнесі! Молданымнан әр қазақтың кең жүрегі, әр қазақтың таза тілегін көремін. Ол біздің кластың көшбасшысы бол-

рикема халқының тарихы мен әдет-ғұрыптары туралы көлемді кітап жазған тарихшы, жазушы. «Құрмет белгісі», «Еңбек Қызыл Ту» ордендері мен бірнеше медальдардың иегері.

Халимат Билялқызы да Түлкібас, Сайрам аудандарында, облыстық мал дәрігерлік зертханасында басшылық қызметтер атқарған, беделді жан болған. Ол киіктің құтыру ауырын зертханада алғаш анықтаған вирусолог. Ерлі зайыпты ветеринарлар 1980-81жылдары арнайы жолдамамен Әзірбайжанның Хачмаз ауданында мал дәрігерлік стансада және бактериологиялық зертханада басшылық қызметтер атқарған.

P.S. Мен жұптары жазылмай, бірін бірі биіктеткен, қос шынардай Сәдір Хасанов пен Молдалы Қолдасов қарияларға сүйсіне қарап, толғаға қоштастым. Арада айаа жуық уақыт өтіп, Сәдір атаның саулығын сұрап қайтпаққа үйіне соққанмын. Қария мені көзі жасаурап қарсы алды. Күні кеше ғана «Менің бар жазбаймысы жасап, жанымы нұрландыратын өң асылым Халиматым» деп аузынан тастамай отырған, 68 жыл отандасқан жан жары Халимат апа 88 жасқа қараған шағында өмірден озыпты. «Мен онымен бақытты өдім. Бетіме ешқашан жел болып тимеген, атымды да атамай, «әкесі», «атасы» деп аялап өткен өң аяулы жанды жоғалту ауыр болып тұр. Өмір деген осы екен ғой. Бір кем дүние де, қарағым, деп терең күрсінді. Сосын: Солай болса да, қа-мыққан жанымды жұбатып, деміп деміп қасымнан табылып жүрген Молданым, Аманәлі секілді достарым, ұрпағым аман болсын, ел жұртым, бүтін қазағым аман болсын деп тілеймін, деді өңесіні түзеп. Тағдыры, тағлымды ағұмыр иесінің тілегін мен де қоштадым.

Асхан МАЙЛЫБАЕВА,
Қазақстанның Құрметті
журналисі
Шымкент қаласы
тел. 8771 052 09 29 аяцап
8747 710 94 18

Құрметті редакция!
Материал жарияланатын болса, хабарын айтсаңыздар. Өтініш.

АЛМАТЫДА ТАБИҒАТ LABS ЖОБАСЫНЫҢ КЕЗЕКТІ МАУСЫМЫ ӨЗ ЖОЛЫН ЖАЛҒАСТЫРДЫ

Алматыдағы Бас ботаникалық бақта Табиғат Labs экологиялық-ағартушылық жобасының жаңа маусымы ресми түрде бастау алды. Табиғатқа бейжай қарамайтын жандар – экологтар, белсенділер, сарапшылар мен мектеп оқушылары осы ерекше кездесуде бас қосты. Жыл сайын түрлі тақырыптарға арқау болатын бұл бастама биыл қаланың ағаш қорына және оның қалалық ортадағы орны мен маңы-здылығына бағытталған. Бағдарламаның ашылуы Сиверс тұқымдас жабайы алма ағаштарының гүлдеуімен тұспа-тұс келіп, ерекше табиғи үндестікпен ерекшеленді.

Шара барысында “Шеврон” компаниясының корпоративтік істер бойынша директоры Еркін Зікібаев сөз сөйлеп, компания бұл жобаны қатарынан үшінші жыл қолдап келе жатқанын атап өтті:

“Табиғат Labs – біздің компанияның қолдауындағы маңызды әлеуметтік жобалардың бірі. Ол арқылы біз жас буынның экологиялық сауатын арттырып, табиғатқа деген жауапкершілік сезімін оятуды мақсат етеміз. Қазақстанда “Шеврон” 33 жылдан бері мұнай өндірумен қатар, әлеуметтік маңызы бар бастамаларға да үлес қосып келеді. Бұл бағыттағы жұмыс – біздің басты қағидаттарымыздың бірі”.

Ашылу рәсіміне актриса әрі тележүргізуші Айнұр Илиясова да қатысты. Ол шараға қызы Дәрия Рамазанның экологиялық IT жобасын қолдау мақсатында келді:

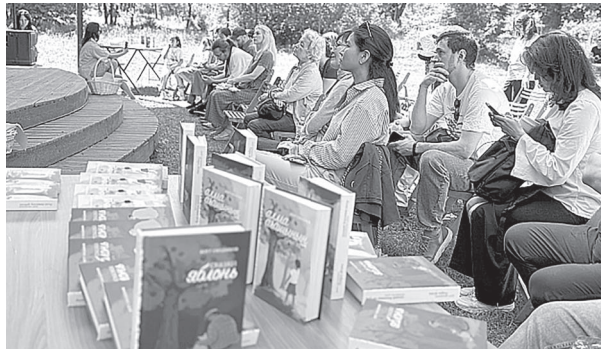
“Қызым қаладағы алма бақтарын қорғауға арналған жоба әзірледі. Ботаникалық бақпен бірлесіп жүзеге асатын бұл бастаманың мақсаты – барымызды жоғалтпай, келер ұрпаққа жеткізу. Қазір көпқабатты үйлердің орнында бұрынғы бақтар болғанын көпшілік біле бермейді. Табиғи кеңістіктің азаюы — ортақ проблема. Балаларға мұны түсіндіру үшін ойын тәсілі өте тиімді. Медиасаласында экология туралы тұрақты түрде айтатын алаң болмаса да, осындай жобалар арқылы үн қосу — әр азаматтың қолынан келеді деп ойлаймын”.

Жаңа маусым шеңберінде қатысушыларға арналған мазмұнды дерістер мен мәдени шаралар ұйымдастырылды. Биолог Гауһар Мұқан мен этнограф Ғалия Файзулина тыңдаушыларға арнайы лекциялар ұсынды. Сонымен қатар Tentek books баспасынан жарық көрген жас жазушы Әсет Сыздықовтың “Алма ағаштарының ертегілері” атты жаңа кітабының тұсаукесері өтті.

Кеш соңында қонақтар үшін Сиверс алма ағашы өсетін ерекше аумаққа арнайы экскурсия ұйымдастырылды. Қатысушылар табиғатпен етене байланыс орнатуға мүмкіндік алды. Ал ботаникалық бақтың солтүстік кіреберісіндегі павильонда күн бойы тақырыптық көрме жұмыс істеп тұрды.

Табиғат Labs жобасы 2023 жылдан бері жүзеге асырылып келеді. Оны Бас ботаникалық бақпен бірге Fading TSE, Act for Impact, Tentek books және Urban Forum Kazakhstan ұйымдары жүзеге асырады. Жобаның тұрақты серіктесі ретінде “Шеврон” компаниясы жыл сайын бастамаға қолдау білдіріп келеді. Бағдарлама аясында түрлі дерістер, қалалық бастамаларды таныстыру және өртүрлі жас топтарына арналған экологиялық іс-шаралар жүзіліп түрде ұйымдастырылады.

Олжас ӘБДИХАЛЫҚ

ПРАЗДНИК ЕДИНСТВА В КАСЫМБЕКЕ

Недавно в селе Касымбек Жамбылского района Алматинской области местные турки-ахыска под руководством Пашали Лазгиева организовали праздник весны и единства 1 мая. С помощью спонсоров был накрыт щедрый дастархан более чем на сто человек.

В знак благодарности и уважения к казахскому народу недели традиционный чапан ахсакалам села Ауэсу - Тажибаеву, Бейкану Кыстаубаеву, Нуркасыму Орахаеву, Адылю Турлыбекову. В мероприятии приняли участие Алипаша Ибрагимов, Пашали Лазгиев, Айтжан Ағыбаев, Нуркасым Орахаев, Молла Адыль, Асанпаша Чалабов, Алипаша Лазгиев, Ауэс Тажибаев, Бейкан Кыстаубаев. С замечательными танцами и песнями выступили ансамбли - «Душа Кавказа» с художественным руководителем Равилем Аскарковым, «Нарнари» с художественным руководителем Равилем Аскарковым, «Нарнари» с художественным руководителем Равилем Аскарковым. Особой признательности заслуживают спонсоры мероприятия Алипаша Лазгиев, Васип Аятаев, Тельман Мамед-Хасенов.

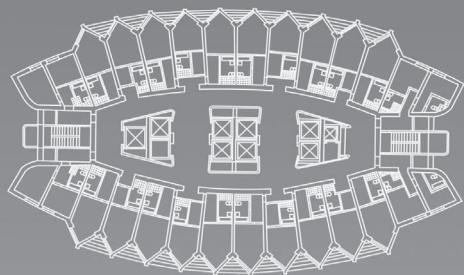
Современный Казахстан стал родным домом для представителей разных наций и народностей. Все этносы мирно живут на одной земле, а страна стала примером мудрого решения национального вопроса. Ярким выражением общности казахстанцев стало учреждение Дня единства народа Казахстана, который страна отмечает 1 мая. Для чего нужен День единства в Казахстане? Это праздник патриотизма и преданности нашей республике. Все группы других этносов, проживающих в стране, получили возможность сохранять свои национальные традиции, культуру, самобытность, что стало основополагающим для развития каждого народа. Благодарность переселенцев к Казахстану, который стал для них домом, вылилась в преданность и любовь к новой родине. День единства народа Казахстана выражает это отношение, служит дальнейшей сплоченности всех этносов, совместному проживанию в дружбе и согласии. Мудрое решение национального вопроса помогло избежать тяжелых межэтнических конфликтов, в стране сложились конструктивные межэтнические отношения.

В РК в 1995 году создана уникальная организация, не имеющая аналогов в мире, - Ассамблея народа Казахстана, которую возглавляет президент страны. Она выполняет важнейшую роль в формировании модели всеказахстанского единства, обеспечивает стабильность в обществе, реализует государственную политику в национальном вопросе. Ассамблея народа Казахстана координирует работу всех структур в сфере межэтнических отношений, прежде всего, развитие множества этнокультурных объединений во всех регионах страны. Такие культурные центры становятся главными организаторами торжественных мероприятий ко Дню единства народа Казахстана во всех городах и населенных пунктах страны.

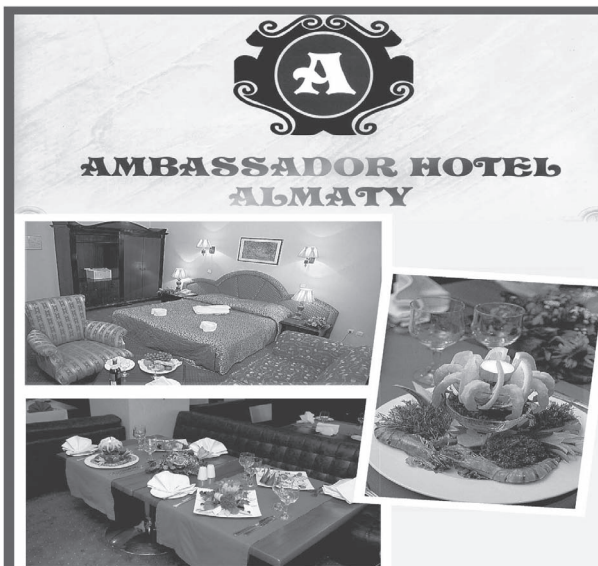
Кальбинур ХОШНАЗАРОВА

АРЕНДА ОФИСОВ В ГОСТИНИЦЕ КАЗАХСТАН

Телефоны: +7 (727) 291 92 00
+7 (727) 291 91 53
+7 (702) 995 57 53
E-mail: assistant@kazakhstanhotel.kz

121 Zheltoksan Street, Almaty, Republic of Kazakhstan, 050091
ул.Желтоксан, 121, Алматы,
Республика Казахстан, 050091

Phone/Тел.: +7-(727) 250-89-89, 50-89-45... 49
Факс/Факс: +7-(727) 272-64-41

www.ambassadorhotel.kz
e-mail: ambassadorhotel@msn.com

Строительство
многоквартирных жилых домов
с объектами обслуживания
и подземными паркингами.

Alatau City

САМУРЫК КАЗЫНА

САМУРЫК КАЗЫНА

Exclusive GROUP

г. Алматы, Алатауский район, микрорайон «Ақбулақ», ул. 3, участок 33/1.

АHISKA
№ 18 (1034)
9 Mayıs 2025 / 9 Мамыр 2025 ж.

Yayın Kurulu Başkanı: Ziyatdin Kassanov
Редакционный совет: Зиятдин Кассанов

Yayın Kurulu: Adzhimurat Isaev
Редакционный совет: Алибек Каримов, Аликбек Келтімов, Васип Исмаилов, Васип Исмаилов, Алипаша Караев, Алашша Караев, Тофик Ахмедов, Тофик Ахмедов, Ибрагим Турки, Ибрагим Турки

Genel Yayın Yönetmeni: Rovshan Memedoglu
Бас редактор: Ровшан Мамедоглу

Yazı İşleri Müdürü: Ahmet Atak
Бас редакторын орынбасары: Ахмет Ата

Editör: Gina Takisheva
Әдеби редактор: Джина Такишева

Muhabirler: Kalbinur Khoshnazarova
Тілшілер: Кальбинур Хошназарова

Tasarım: Oksana Krasnozhanova
Дизайн: Оксана Красножнова

Yayın Sahibi / Menchik ishi: «Газета «АHISKA» - АХЫСКА» ЖШС
Kurucusu / Негізін қалаушы: Ziyatdin Kassanov
Зиятдин Кассанов

Gazete, Kazakhstan Cumhuriyeti Kültür ve Enformasyon Bakanlığı tarafından 9 Ekim 2008 tarih ve №9528-G ile tescil edilmiştir.

Газета Казахстана Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінде 2008 жылғы 9 қазанда № 9528-Г тіркелді.

Haftalık süreli yayın
Апта сайын шығады

Yönetim Yeri / Редакция мекенжайы: 050002, Kazakhstan Cumhuriyeti, Almaty, Dzhanghildina Cad., 31
050002, Қазақстан Республикасы, Алматы қ-сы, Жәңгірдіна к-сі, 31

Telefon / Телефон: +7 (727) 339 24 15
E-Posta / Э-пошта: ahiska60@mail.ru
Basım Yeri / Баспа үйі: АО «Алматы-Белаша»
г. Алматы, ул. Мухоморова, 223 В
Тел.р/б. 9 (727) 378 40 08

SIRAŞ / ТАПСЫРЫС: № 18
TIRAJ / ТИРАЖ: 2 000 adet / дана

Editorler, yazarların makale ve reklamlarının içeriğinden sorumlu değildir. Yazarın makaleleri editöryal görüşleri temsil etmez. «АHISKA» gazetesinde yayınlanan materyal ve fotoğrafların kopyalanması veya düzenlenmesi için yazı işleri müdürlüğünden yazılı izin alınması ve gazeteye atıfta bulunulması gerekmektedir. Редакция авторлар мақаласы мен жарнама мазмұнына жауап бермейді. Автордың мақалалары редакция қазарасын білдірмейді. «АХЫСКА» газетінде жарияланған материалдар мен фотосуреттерді көшіріп немесе өңдеп басу үшін редакцияның жазбаша рұқсаты алынып, газетке сілтеме жасау міндетті.

KAZAKISTAN CUMHURİYETİ AHISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİNİN ULUSLARARASI YAYINI
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ «АХЫСКА» ТҮРК ЭТНОМӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАСЫЛЫМЫ

6+ - 6 жастан асқан балаларға арналған

Midea - производитель Бытовой техники №1 в Мире

Ваш проводник
в Легкую жизнь

mideakz
mideakz.com

ORHUN MEDICAL

ИННОВАЦИОННЫЙ СПОСОБ
ЛЕЧЕНИЯ ОНКОЛОГИЧЕСКИХ
ЗАБОЛЕВАНИЙ

ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ

ТОЧНОСТЬ ВОЗДЕЙСТВИЯ

ЭФФЕКТИВНОЕ И
БЕЗБОЛЕЗНЕННОЕ ЛЕЧЕНИЕ

Джем Парлак
Заведующий отделением
Томотерапии

г. Алматы
пр. Абая, 91, 3-й корпус
+7 777 039 10 79

98% положительных
отзывов от
пациентов

92% положительных
результатов от
лечения

100% планирование и
точное описание
курса лечения

tomoterapia.kz

Лицензия №15002207 выдана управлением экономики и бюджетного планирования города Алматы (Акимат города Алматы) от 05.02.2015 г.

2 ТОРГОВЫХ ЭТАЖА
БОЛЕЕ 160 БУТИКОВ

ОГРОМНЫЙ ВЫБОР МУЖСКОЙ,
ЖЕНСКОЙ, ДЕТСКОЙ ОДЕЖДЫ
И ОБУВИ А ТАК ЖЕ, ТОВАРЫ
ДЛЯ ДОМА, БЫТОВАЯ
ТЕХНИКА И МНОГОЕ ДРУГОЕ.

АРЕНА

г. АЛМАТЫ, АБАЯ 141
+7 (727) 277 5481
@tdarena.almaty

Istanbul
Diagnostic center

ТОЧНАЯ ДИАГНОСТИКА У НАС
- ЭКСПЕРТНОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ИЗ ТУРЦИИ!

А ЕСЛИ НУЖНО ЛЕЧЕНИЕ,
МЫ ОРГАНИЗУЕМ ВАШУ ПОЕЗДКУ!

г. Алматы
ул. Гоголя 52,
уг. ул. Назарбаева
+7 (727) 339-59-59